



Таблеткі
«ад раку»
не будзе

СТАР. 3



За траўму
аднаго
караюць усіх

СТАР. 3



Праграма
тэлебачання
на наступны
тыдзень

20 КАНАЛАЎ

ЦЫТАТА ДНЯ



Анатоль КАЛІНІН,
віцэ-прэм'ер:

«Новая канцэпцыя забеспячэння бяспекі дарожнага руху з'явіцца ў Беларусі. Адным з галоўных індыхатараў дасягнення мэтай адпаведнай канцэпцыі, зацверджанай у 2006 годзе, было скарачэнне ў 2015 годзе ў параўнанні з 2005-м колькасці загінулых у ДТЗ не менш чым на 500 чалавек. Аналіз аварыйнасці сведчыць аб устойлівым зніжэнні асноўных паказчыкаў дарожна-транспартнага траўматызму на вулічна-дарожнай сетцы краіны на працягу апошніх 10 гадоў. Калі ў 2005 годзе ў ДТЗ загінулі 1673 чалавекі, то ў 2015-м гэты паказчык скараціўся да 658. Колькасць загінулых у ДТЗ летась адпавядае ўзроўню 1968 года».

Курсы замежных валют,
устаноўленыя НБ РБ з 5.02.2016 г.

Долар ЗША		21486,00 ▼
Еўра		23798,00 ▲
Рас. руб.		280,73 ▲
Укр. грыўня		829,58 ▼

ISSN 1990 - 763X



Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

5

ЛЮТАГА 2016 г.

ПЯТНІЦА

№ 22 (28132)

Кошт 2100 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А



ЛЮТАЎСКІЯ ВІТАМІНЫ



Вы не памыліліся: у руках агародніцы сельгаспрадпрыемства «Рудакова» Віцебскага раёна Аксаны ІВАНОВАЙ — сапраўдная рукала, расліна заморская і даволі капрызная ў нашым клімаце. А ў самым халодным рэгіёне нашай краіны яе навучыліся вырошчваць у прамысловых маштабах і збіраць ураджай у разгар зімы, як і кроп, пятрушку, салату.

Фота БЕЛТА.

■ Шляхамі Скарыны

АД ДРУКАРНІ Ў ПРАЗЕ ДА МІНСКАГА «АЛМАЗА»

Як да нас ішлі 500-гадовыя кнігі

Прыехаўшы ў Полацк шукаць сляды Скарыны, што і мелася стаць пачаткам гэтага праекта, я літаральна на некалькі гадзін размінулася са Скарынавымі кнігамі. Іх якраз у той дзень з Музея беларускага кнігадрукавання, дзе яны выстаўляліся амаль месяц і прыцягнулі ўвагу не толькі палачан, але і ўсёй Віцебшчыны, павезлі назад у Мінск. І Алена Шумовіч, загадчыца музея, была ў той дзень як на іголках і ўздыхнула з палёгкай толькі тады, калі калега пазваніў са сталіцы і сказаў, што кнігі дастаўленыя на месца.

Я падумала тады, што вельмі добра яе хваляванне разумею: ні больш ні менш нацыянальныя каштоўнасці пад адказнасцю былі. А яшчэ вырашыла, што трэба кнігі дагнаць і асобную публікацыю прысвяціць менавіта ім, іхняму 500-гадоваму шляху да нас, у XXI стагоддзе...

...І вось стаю ў зале, дзе шмат старажытных фаліянтаў — масіўных, у скурных пераплётах. А ў цэнтры за шклом — дзве невялікія зусім нятоўстыя кніжачкі — фарматам з палову звычайнага аркуша паперы. З намеснікам дырэктара Нацыянальнай бібліятэкі Алесем Сушам у Музеі кнігі, што на трэцім паверсе «алмаза», мы, гледзячы на гэтыя сціплыя кніжкі, разважаем услых пра тое, што такія малы іх фармат і рабіў выданні даступнымі, як і задумаў Скарына, «усяму людзю паспалітаму» і па памеры, і па цане. А яшчэ — пра тое, ці не была гэта сціпласць ужо тады рысай нацыянальнага характару. («Не, гэта не сціпласць, вы паглядзіце, якія шыкоўныя гравюры, а гравюры па тым часе былі вельмі дарагой справай. Хутчэй — практычнасць: каб чалавек мог яе з сабой насіць, упадабаныя часткі пад адзін пераплёт сабраць».) Мой суразмоўца як гасцінны гаспадар паказвае мне іншыя старажытныя кнігі, што захоўваюцца ў музеі, а я ўсё аглядаюся на тыя, за шклом у цэнтры залы. Чамусьці здаецца, што ўсе астатнія экспанаты больш цям'яныя. Ці гэтыя — больш яркія. Можна, справа ў нейкай адмысловай падсветцы...



Фота Анастасіі КЛЕШЧУКА.

ПРАЗ АДЛЕГЛАСЦЬ І ЧАС

Іх у Беларусі дзесяць. Чатыры — «Кнігі Царстваў» — пад адным пераплётам. Ёсць яшчэ Кнігі Іова, Прамудрасці, Ісуса Сірахава, Эклезіяста, Песня Песняў. Усе — выдадзеныя паўтысячы гадоў назад у Празе. Дзеля таго, каб «люд паспаліты» чытаў слова Божае на роднай зразумелай мове.

Пытаюся ў Алесь Сушы, які ўжо не першы год займаецца тэмай скарыназнаўства: ці даехалі 500 гадоў назад тыя кнігі да «людзю паспалітага»? Усё ж ад Прагі па тагачасных мерках было няблізка.

— Скарына сваіх мэтаў дасягнуў, — лічыць спадар Алесь. — Ён бачыў мэтай аўдыторыяй свайго прадпрыемства найперш жыхароў Вялікага Княства Літоўскага, разлічваў, што яго кнігі будуць распаўсюджвацца на вялікім рынку Маскоўскай дзяржавы. Ён выдаваў кнігі не для чэшскіх ці нямецкіх чытачоў, для якіх сама кірыліца была слабазразумелай. Ні для набажэнстваў, ні для хатняга чытання такія кнігі ў заходнім свеце не былі патрэбныя.

СТАР. 13

Калегія Міністэрства інфармацыі вызначылася з задачамі на гэты год

Сёння галоўная задача для ўсіх сродкаў масавай інфармацыі — развіццё кантэнту, пашырэнне прысутнасці ў інфармацыйным полі. На гэтым зрабіла акцэнт міністр інфармацыі Лілія АНАНІЧ у размове з журналістамі перад пасяджэннем калегіі. Час патрабуе ад СМІ ўмець працаваць ва ўсіх кірунках. Так, выданні, тэлеканалы павінны працаваць не толькі з газетай ці часопісам, але і са сваёй інтэрнэт-пляцоўкай — сайтам, не забываць пра аўдыторыю, якая шмат часу праводзіць у сацыяльных сетках. У наш час газета — гэта не толькі папярочная версія, а тэлеперадачу можна паглядзець не толькі па тэлевізары.

— Тэлебачанне сёння — гэта не проста трансляцыя па тэлевізары, — адзначыла Лілія Ананіч. — Планшэт, камп'ютар, спадарожнік — гэта таксама сродкі для распаўсюджвання тэлебачання. Уменне працаваць ва ўсіх асяроддзях — тая задача, якая будзе ставіцца перад СМІ ў найбліжэйшы час.

Большасць газет — самаакупныя

— 2015 год быў знакавым для сродкаў масавай інфармацыі, — падкрэсліла міністр інфармацыі, гаворачы пра вынікі працы галіны ў мінулым годзе. — Мы актыўна ўдзельнічалі ў рэалізацыі ўсіх праектаў. Выбарчая кампанія, якая праходзіла ў краіне, была інфармацыйна забяспечана на патрэбным узроўні. СМІ змаглі знайсці правільны тон — паказаць у поўным аб'ёме дасягненні краіны за 20 гадоў. Беларусы зрабілі свой усвядомлены выбар на карысць далейшага развіцця суверэннай, моцнай, сацыяльна арыентаванай дзяржавы.

Важнай тэмай летась стала і 70-годдзе Вялікай Перамогі — яна праходзіла лейтматывам газетных публікацый, тэле- і радыёсюжэтаў на працягу ўсяго года. У выніку многія

праекты, прысвечаныя Вялікай Айчыннай вайне, былі ўдастоены высокіх дзяржаўных прэмій.

Што да эканамічных паказчыкаў, то, як заўважыла міністр, у цэлым у галіне стабільная эканоміка.

— Мы не маем запазычанасцяў ні па пляцяхах у бюджэт, ні за энерганосьбіты, выплачваем зароботную плату, — паведаміла яна. — Калі казаць пра друкаваныя сродкі масавай інфармацыі, то ў нас вельмі добрая эканоміка. Буйныя нацыянальныя газеты — самаакупныя.

Што немалаважна, не патрабуюць дзяржаўных датацый і больш за 90 рэгіянальных выданняў, якія таксама працуюць з прыбыткам.

— Але галоўнае — не толькі эканоміка, — упэўнена Лілія Ананіч. — Галоўнае — аўдыторыя і праца з чытачом. Сёння друкаваным сродкам масавай інфармацыі трэба прыкладаць больш намаганняў у кірунку канвергенцыі кантэнту. Патрэбны не проста інтэрнэт-сайты, неабходны і праца ў сацыяльных сетках, і распрацоўка мультымедыйных праграм для падпісчыкаў.

Даваць адпор спекуляцыям

— Ёсць шэраг напрамкаў, якія патрабуюць далейшага ўдасканалення, — адзначыла кіраўнік Міністэрства інфармацыі. — Мы ўсур'ез аналізавалі рынак інфармацыі, якую мы атрымліваем звонку, — у нас больш за 200 замежных тэлеканалаў. Тут вельмі важна, каб мы пашыралі сваё інфармацыйнае поле і пры гэтым заставаліся канкурэнтаздольнымі і лідзіравалі па фарміраванні грамадскай думкі.

У мінулым годзе сацыялагічныя даследаванні паказалі, што беларусы давяраюць нацыянальным сродкам масавай інфармацыі. Больш за ўсё аўдыторыі належыць пакуль тэлебачанню — 60%, 40% — інтэрнэт-СМІ, 20% — газетам.

— Інфармацыйнае поле павінна дынамічна развівацца, — лічыць Лілія Ананіч. — У нас ва ўсіх адна агульная задача. Інфармацыйная прастора

павінна кансалідаваць грамадства. развіваць краіну, паказваць усё, што адбываецца ў нашай краіне. Там, дзе трэба, — аргументавана даваць адпор усім выдумкам, спекуляцыям. Упэўнена, што кадравы патэнцыял нашай галіны; тыя намаганні, якія прыкладае дзяржава ў развіцці нацыянальных сродкаў масавай інфармацыі; адказная праца калектываў дадуць плён.

Шукаць аўдыторыю па ўсіх каналах

Закранаючы праблему скарачэння накладаў друкаваных выданняў, кіраўнік міністэрства канстатвала: гэтая з'ява «сведчыць пра новыя тэндэнцыі, трэндзы ў развіцці інфармацыйнага поля».

— Ва ўмовах, калі друкаваны сегмент скарачаецца, трэба шукаць дадатковую аўдыторыю, ужываючы для гэтага адпаведныя тэхналагічныя фарматы, — пераканана Лілія Ананіч.

Так, у мэтах найбольшага ахопу аўдыторыі найважнейшай задачай дзяржаўных сродкаў масавай інфармацыі застаецца развіццё мультымедычнага складніку ў сваёй працы.

— Прыярытэтным кірункам павінна быць распаўсюджванне кантэнту па максімальна магчымых каналах — друкаваныя, мабільныя, інтэрнэт-версіі, аўдыявізуальныя рэсурсы. І вельмі важна прасоюваць дзяржаўную інфармацыю ў інтэрнэце.

СМІ павінны быць даступнымі

— Ад якасці працы сферы СМІ ў многім залежаць думкі жыхароў нашай краіны пра дзяржаву ў цэлым, таму гэтая праца вельмі адказная, — у сваю чаргу заўважыла **Наталля КАЧАНАВА, намеснік прэм'ер-міністра нашай краіны**, якая прысутнічала на калегіі.

На яе думку, вельмі важна, каб СМІ даносілі аб'ектыўную і праўдзівую інфармацыю да жыхароў нашай дзяржавы.



Фота Юліяна ПІСЦІКАГА.

Намеснік прэм'ер-міністра Наталля КАЧАНАВА і міністр інфармацыі Лілія АНАНІЧ знаёмяцца з навінкамі айчынных кніжных выдавецтваў.

— Інфармацыя, якая транслюецца ў СМІ, павінна быць дакладнай і аб'ектыўнай, — упэўнена Наталля Качанова. — Калі інфармацыя вырываецца з кантэксту, пераварочваецца і падаецца па-іншаму, вядома, гэта выклікае рэакцыю людзей. Навошта абмяркоўваць скажоныя факты? Гэта проста не павінна быць.

Віцэ-прэм'ер пагадзілася, што сёння рэгіянальныя СМІ маюць папулярнасць сярод насельніцтва.

— Людзі любяць і свае газеты, і сваё мясцовае радыё, і тэлебачанне. Але, несумненна, тыя падзеі, што адбываюцца ў краіне, павінны знаходзіць сваё адлюстраванне і ў рэгіянальных сродках масавай інфармацыі.

СМІ нашай краіны, упэўнена Наталля Качанова, трэба памятаць і пра тую сваю аўдыторыю, што мае абмежаваныя магчымасці.

— Вы ведаеце, што Прэзідэнт падпісаў Канвенцыю аб правах інвалідаў. Мы павінны з вамі не забываць пра

гэту катэгорыю людзей. Я ў апошні час вельмі шмат сустракалася з прадстаўнікамі грамадскіх арганізацый, у канцы года мы праводзілі калегію па правах інвалідаў, на якой прысутнічалі прадстаўнікі ўсіх міністэрстваў і ведамстваў. Гэтыя людзі сёння павінны мець магчымасць глядзець тэлебачанне, слухаць радыё, чытаць газеты. Мы павінны актыўна працаваць, каб яны маглі задаволіць свае інфармацыйныя патрэбы. У нас ёсць тэлеканал «Жэст», але там у большай ступені ідуць фільмы. Сёння нашы тэлеканалы неабходна насычаць жэстайвай інфармацыяй.

Міністр інфармацыі ўзнагародзіла журналістаў і работнікаў выдавецтваў. Ганаровым знакам «Выдатнік друку Беларусі» была ўзнагароджана Юлія Дашкевіч, загадчыца аддзела арганізацыйна-кадравай працы Выдавецкага дома «Звязда». Віншуем калегіу!

Надзея ЮШКЕВІЧ.
yushkevich@zviazda.by

■ Крок на карце

ДЗЕЦЯМ СПРЫЯЦЬ — ДЭМАГРАФІЮ ПАВЫШАЦЬ

Летась у Жодзіне нарадзілася 906 маленькіх грамадзян, на 77 больш, чым у папярэднім годзе. Гэта другое месца сярод рэгіёнаў Мінскай вобласці па натуральным прыросте насельніцтва.

У Таццяны Каўпаевай з мужам трое дзяцей. Нядаўна сям'я засялілася ў новую кватэру па вуліцы Ракасоўскага, 20, пабудаваную з дзяржаўнай падтрымкай. Да гэтага здымалі куток у чужых людзей, даводзілася часта мяняць месца жыхарства. А гэта немалыя клопаты, стрэс для дзяцей, якія доўга прывыкалі да новай абстаноўкі.

— Вы не ўяўляеце, якое гэта шчасце — мець асабістае жыллё, — не можа стрымаць радасці маладая маці. — У малых з'явіліся асобныя пакоі. А ў мяне, гаспадыні, прасторная кухня. Кватэра нам вельмі падабаецца, тут нават не давялося нічога перабрабляць: усё было пафарбавана, паклеена. Словам, здалі яе ў ідэальным стане. Я вельмі ўдзячна мясцовым уладам, якія клапацяцца аб маладых сем'ях. І перш за ўсё, пра іх жыллёвыя ўмовы. У прыватнасці, наш дом пабудаваны літаральна за год.

За непрацяглаы час на ўскрайку горада ўзнік цэлы мікрараён — №8. Толькі за мінулы год тут узведзена пяць жылых дамоў, у ліку навасёлаў і 23 шматдзетныя сем'і. Сёлета плануецца здаць пад ключ яшчэ два кааператывныя дамы на 108 і 40 кватэр.

— Летас у Жодзіне ўведзена ў дзеянне 44 тыс. квадратных метраў жылля, а сёлета плануецца пабудоваць больш як 40 тыс. «квадратаў». Тут жа, у 8-м мікрараёне, практычна ўжо гатовы арэнды дом на 72 кватэры, дзе будуць пражываць сем'і, якія маюць патрэбу ў паліпшэнні жыллёвых умоў, — расказаў **начальнік аддзела будаўніцтва Жодзінскага гарвыканкама Уладзімір ЗОРЫЧ**. — Сёння ў мікрараёне налічваецца 10 тыс. насельніцтва, шмат малых, падлеткаў. Таму тут узводзіцца дзіцячыя садок на 230 месцаў. У хуткім часе пачнецца і будаўніцтва школы на 720 месцаў. Завяршэнне аб'ектаў плануецца ў 2017 годзе.

— У нас невыпадкова на працягу некалькіх гадоў стабільная дэмаграфічная сітуацыя, а маладыя сем'і папаўняюцца немаўлятамі, — працягнула **начальнік аддзела адукацыі, спорту і турызму гарвыканкама Ірына ДУВАНОВА**. — Жодзіна ў 2012 годзе па рашэнні Дзіцячага фонду Арганізацыі

Аб'яднаных Нацый прысвоена ганаровае званне «Горад, дружалюбны да дзяцей». Яго даюць населеным пунктам, дзе шмат робіцца для стварэння ўмоў па ахове здароўя малых грамадзян, іх творчага, духоўнага, прафесійнага развіцця. Улада, асабіста **старшыня гарвыканкама Міхаіл АМЕЛЬЯНЧУК**, прадпрыемствы, арганізацыі клапацяцца пра тое, каб дзеці жылі ў камфорце, бяспецы, развівалі свае здольнасці і таленты. Вось толькі апошні прыклад. У мінулым годзе адкрылі крытую лявовую пляцоўку. Тут дзяцей вучаць фігурнаму катанню і хакею.

У Жодзіне пасля размеркавання замацоўваецца каля 90% маладых спецыялістаў. Толькі ў сістэму адукацыі за два апошнія гады прыехалі 130 выпускнікоў. І практычна ўсе яны засталіся ў школах, гімназіях пасля абавязковай адпрацоўкі.

— Самаакупнасць пляцоўкі на сённяшні дзень 52%, — дадаў старшыня гарвыканкама Міхаіл Амельянчук. — Прычым вывучаецца вопыт работы аналагічных аб'ектаў у іншых рэгіёнах краіны для таго, каб павысіць яе эфектыўнасць.

— Нашым юным грамадзянам пашчасціла, што яны жывуць у такім горадзе, — лічыць Ірына Дуванова. — Для іх створана камфортная прастора. Транспартнікі клапацяцца, каб без затрымак хадзілі аўтобусы, дарожная аўтаінспекцыя, міліцыя сочаць за іх бяспекай, жыллёва-камунальныя службы — за станам вуліц, тратуараў. Нядаўна ў горадзе адкрылі дом сямейнага тыпу, які забяспечылі мэбляй, тэхнікай прадпрыемствы і арганізацыі. Пры гарадскім Савеце дэпутатаў працуе маладзёжны парламент. Старшыня гарсавета Наталля Сушко, старшыня гарвыканкама Міхаіл Амельянчук выслухоўваюць усе ідэі юных парламентарыяў. Многія пачынанні маладых ужо рэалізаваны.

У Жодзіне пасля размеркавання замацоўваецца каля 90% маладых спецыялістаў. Толькі ў сістэму адукацыі за два апошнія гады прыехалі 130 выпускнікоў. І практычна ўсе яны засталіся ў школах, гімназіях пасля абавязковай адпрацоўкі.

— Чым гэта абумоўлена? — пацікавілася ў мэра. — Шмат якімі фактарамі: нааўнасцю рабочых месцаў, магчымасцю пабудоваць сваё жыллё. А напачатку іншага года

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ. lazovskaya@zviazda.by

■ Беражыце сябе!

«КАНТРАЛЁРА ДА КОЖНАГА НЕ ПРЫСТАВІШ»

На прадпрыемствах сталі ўводзіць калектыўную адказнасць за няшчасны выпадак

Па статыстыцы, кожны 12-ы няшчасны выпадак на вытворчасці заканчваецца смерцю работніка. Летась на працы загінуў 131 чалавек. І справа не толькі ў дрэнных умовах ці жаданні наймальнікаў эсканоміць на бяспецы. Работнікі самі падвяргаюць сябе непатрэбнай рызыцы: амаль палова тых, хто загінуў на вытворчасці, атрымалі траўму ў тым ліку па сваёй віне.

У групе рызыкі — будаўнікі і энергетыкі

Траціна ўсіх здарэнняў адбылася ў арганізацыях камунальнай формы ўласнасці: на аграпрамысловых комплексах, у службах ЖКГ. Калі глядзець статыстыку па дзяржаўных прадпрыемствах, то самай траўманебяспечнай галіной дзейнасці застаецца будаўніцтва: Міністэрства будаўніцтва і архітэктуры паведаміла пра 10 смерцяў. У групе рызыкі — энергетыкі і транспартнікі (у арганізацыях, падначаленых адпаведным ведамствам, загінула па пяць чалавек). Сярод прафесій, дзе працэнт няшчасных выпадкаў найбольшы, таксама апынуліся работнікі ляггасаў, нафтахімічнай і харчовай прамысловасці.

Большасць траўм на вытворчасці адбываецца па віне наймальніка. Але калі за 2014 год такія выпадкі склалі 61 працэнт, то за мінулы — палову. Праз тое што кіраўнікі не выконвалі свае абавязкі па ахове працы і недастаткова інструктавалі пацярпелага, загінула 46 чалавек (больш за чвэрць ад агульнай колькасці памерлых на працы). У 5 працэнтах выпадкаў, што закончыліся смерцю работніка, абсталюванне і інструменты былі няспраўнымі, у 3,5 працэнта недахопы знайшлі ў арганізацыі працоўнага месца. Яшчэ тры працэнты няшчасных здарэнняў адбыліся, калі чалавека прыцягнулі да працы не па спецыяльнасці.

Аднак не трэба здымаць адказнасць з самога работніка. Вось толькі адзін прыклад. Сярод тых, хто атрымаў на працы смяротную траўму, усе былі забяспечаны сродкамі індывіду-

альнай абароны. Але шасці чалавекам, якія не палічылі патрэбным імі скарыстацца, гэта каштавала жыцця. Пятая частка людзей, што загінулі на вытворчасці, парушылі дысцыпліну і інструкцыю па ахове працы. У 9 выпадках прычынай смерці стала небяспечная эксплуатацыя транспарту ці механізмаў, тры чалавекі загінулі праз асабістую неасцярожнасць.

— Бывае, траўмуюцца маладыя нявопытныя работнікі. Гэта хоць бы можна патлумачыць недахопамі ў іх навучанні бяспецы. Але часцей пацярпелымі становяцца супрацоўнікі са стажам. У нас сярэдні ўзрост тых, хто загінуў, — 44 гады, — акрэслівае праблему **Аляксандр СЕМІЧ, першы намеснік дырэктара Дэпартамента дзяржаўнай інспекцыі працы.**

Свядома закрываюць вочы на п'янства

Калі размова заходзіць пра алкаголь на працы, статыстыка няўмольная: чвэрць работнікаў, якія загінулі на прадпрыемствах, былі «пад градусам».

— Праўда, не заўсёды знаходжанне чалавека ў стане алкагольнага ап'янення з'яўляецца прычынай няшчаснага выпадку, — адзначае Аляксандр Семіч. — Самы прасты варыянт: ішоў п'яны па будоўлі, на галаву ўпала цагляна. Быў бы чалавек цвярозы, лягчэй бы не стала. Непасрэдна прычынай смерці алкагольнае ці наркатычнае ап'яненне стала ў 6,5 працэнта здарэнняў.

Паўплываць на сітуацыю часткова ўдаецца адміністрацыйнымі мерамі.

— У свой час, пакуль не была прынята Дырэктыва №1 у 2004 годзе, у нас 46 працэнтаў работнікаў, якія загінулі, знаходзіліся ў стане алкагольнага ап'янення, — узгадвае Аляксандр Семіч.

Штраф за нецвярозасць у час працы, які ўвялі ў 2010-м, таксама паспрыў змяншэнню выпадкаў. Апошняя навацыя на заканадаўчым узроўні (яна ўступіла ў сілу пазалетась) значна пашырыла кола асоб, якія падлягаюць перадзменнаму медыцынскаму агляду. Дагэтуль яго мусілі праходзіць толькі кіроўцы і трактарысты. Цяпер у спіс уключаны

14 відаў работ і 45 прафесій. Напрыклад, машыніст крана, аператар калельнай. Карацей, сферы, дзе п'яны работнік можа не толькі пашкодзіць свайму здароўю, але і нанесці ўрон іншым людзям.

Наймальніку дазволілі праводзіць агляд любога работніка. Раней, каб гэта зрабіць, чалавека трэба было везці ў медустанову. Калі ў Мінску



з гэтым проста, то ў арганізацыях аддаленых — сельскагаспадарчых вытворчых кааператывах, лясніцтвах — праблематычна. Цяпер мадэль іншая: дастаткова паказанняў алкатэстара ці іншай прылады, каб адлуччыць нецвярозага работніка ад працы.

— Праблема з правядзеннем перадзменных аглядаў усё роўна ёсць, асабліва ў сельскай мясцовасці, — кажа першы намеснік дырэктара дэпартамента. — Часам службовыя асобы свядома закрываюць вочы, выпускаючы п'янага ці падпітага на працу.

За траўму аднаго — пакараць усіх

За дзесяць гадоў колькасць смяротных выпадкаў на прадпрыемствах знізілася больш чым удвая. Але праблема застаецца. І, на думку Аляксандра Семіча, ніякі кантроль, ніякія дырэктыўныя меры цалкам

яе не вырашаць, пакуль людзі аб уласнай бяспецы сур'ёзна не задумаюцца самі.

— Нельга прыставіць да кожнага работніка кантралёра, — тлумачыць ён. — Вельмі цяжка пакуль да нашага чалавека дастукацца, каб ён зразумеў нарэшце, што ў першую чаргу сам мусіць думаць пра сваю бяспеку.

Каб усё ж такі паспрабаваць дастукацца, прадпрыемствы сталі ўводзіць калектыўную адказнасць за няшчасны выпадак. — Караецца не толькі пацярпелы і майстар, але і астатнія работнікі дадзенай брыгады, — каментуе **старшыня Беларускага прафсаюза работнікаў энергетыкі, электратэхнічнай і паліўнай прамысловасці Уладзімір ДЗІКЛОЎ.** — Каб не было такой пазіцыі, маўляў, я нічога не бачыў, не чуў. Так, гэты захад, магчыма, жорсткі. Але здароўе і жыццё чалавека даражэйшыя. Людзі будуць разумець, што калі іх напарнік штосьці робіць не так, то іх усіх, у той ці іншай меры, пазбавяць прэміі.

Добры прыклад — Гродзенская тытунёвая фабрыка «Нёман». У іх на праходной вісіць расцяжка «Год без траўм — кожнаму па мільёне». Кажуць, дзейнічае. — Апошні раз, калі павышаў кваліфікацыю іх галоўны інжынер, ён распавядаў, што не дай бог хтосьці

штосьці парушыць. Калі чалавек палезе без каскі, члены брыгады самі яго спыняць, — дзеляцца ў дэпартаменце.

Пакуль найбольш даходлівая форма прывучыць да правілаў бяспекі — пакараць рублём. Так, кіраўнікам за парушэнне патрабаванняў аховы працы могуць выпісаць штраф ад 5 да 40 базавых велічынь. Максімальная сума — 8,2 мільёна рублёў. Не так ужо і мала, асабліва калі размова ідзе пра дробную фірму.

Арганізацыі мусяць абавязкова страхавач сваіх работнікаў ад няшчасных выпадкаў і прафесійных захворванняў. Тарыф — 0,6 працэнта ад фонду аплаты працы. Калі ж на прадпрыемстве стан траўматызму ніжэйшы за сярэдні па краіне, яно можа атрымаць зніжку (максімальны памер яе — 50 працэнтаў). І наадварот. Умовы аховы працы горшыя — плаціце з надбаўкай. Атрымліваецца, розніца ў тарыфе можа быць у тры разы. Магчыма, для невялікага прадпрыемства з маленькім фондам аплаты працы гэта неістотныя сумы. А вось для буйных арганізацый розніца будзе адчувальнай.

Разам з тым, калі шкоду работніку нанесла яго ўласная грубая неасцярожнасць, ён часткова пазбавіцца штомесячных страхавых выплат. Іх памер змяншаецца прапарцыянальна ступені віны чалавека, але не больш чым на 50 працэнтаў. За мяжой у такіх выпадках больш катэгарычныя.

— Мы сябруем з французскім, дацкім, нарвежскім прафсаюзамі. Калегі адтуль расказвалі, што ў іх, калі наймальнік выдаў сродкі індывідуальнай абароны, правёў інструктаж, а ты не скарыстаўся імі і атрымаў траўму, ні на якія выплаты можаш нават не разлічваць, — кажа Уладзімір Дзіклоў.

У дэпартаменце мяркуюць, што змяншаць выплаты ў падобных выпадках цалкам лагічна:

— Працоўны дагавор заключаюць два раўнапраўныя бакі: наймальнік і работнік. І кожны бярэ на сябе пэўныя абавязальствы. Таму адказнасць таксама павінна быць падзелена.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ. *lubneuskaya@zviazda.by*

■ Здароўе

ТАБЛЕТКІ «АД РАКУ» НЕ БУДЗЕ, АЛЕ ЗНІЗІЦЬ СМЯРОТНАСЦЬ МОЖНА

У першыя дні лютага адзначаецца **Сусветны дзень барацьбы супраць раку. Пра тое, наколькі гэтая праблема актуальная для нашай краіны, сведчыць факт, што кожны 37-ты беларус з'яўляецца анкалагічным пацыентам.**

Мужчыны і жанчыны захворваюць на рак практычна ў аднолькавай прапорцыі, амаль 30% хворых — асобы працаздольнага ўзросту. Сярод мужчын у Беларусі найбольш распаўсюджаны рак прастаты (стаіць на першым месцы), затым рак лёгкага і каларэктальны рак. У жанчын найбольш часта выяўляюць рак малочнай залозы (першае месца), цела маткі і таксама каларэктальны рак.

Усяго ў 2015 годзе на дыспансерным ўліку знаходзілася 271 918 анкалагічных пацыентаў, прычым 50,7% з іх — на ўліку ўжо пяць і больш гадоў. Рост анказахворванняў уражвае. Так, калі ў 1990 годзе колькасць упершыню зарэгістраваных захворванняў на рак склала 26 257 выпадкаў, то ў 2014 годзе — ужо 46 тысяч. Лічбы выраслі ледзь не ўдвай!

Летась ад новаўтварэнняў памерлі больш за 17 тысяч бела-

русаў. Часцей за ўсё гэта былі пацыенты, якія пакутавалі на рак лёгкага, каларэктальны і рак малочнай залозы.

Але ў цэлым, нягледзячы на рост анкалагічных захворванняў на 24%, смяротнасць ад іх дзякуючы шэрагу супрацьракавых мерапрыемстваў за апошнія 5 гадоў знізілася на 12%. Як адзначае **дырэктар РНПЦ анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя М.М. Аляксандрава Алег СУКОНКА**, паказчык смяротнасці ў Беларусі ніжэйшы, чым у Даніі, Польшчы, Расіі і Украіне.

Анкалогі канстатуюць, што дзякуючы пастаяннаму павышэнню кваліфікацыі дактароў і мадэрнізацыі абсталявання цяпер кожны дзень выконваюцца аперацыі, якія яшчэ 10 гадоў таму лічыліся ўнікальнымі ці ўвогуле невыканальнымі. Напрыклад, у мінулым годзе ў РНПЦ анкалогіі і медыцынскай радыялогіі было праведзена 11,9 тысячы аперацый. З іх 1431 — высокатэхналагічная, што ў 2 разы больш, чым пяць гадоў таму.

Тым не менш, па словах доктара медыцынскіх навук, прафесара Алега Суконкі, няма і ў будучыні не будзе аднаго ляркства, якое змагло б вылечыць рак. Занад-

та гэта складаная і вераломная хвароба. Пакуль усё залежыць ад таго, калі чалавек звярнуўся па дапамогу. Наша глабальная задача, па словах Алега Суконкі, — ранняе выяўленне раку. Сваёй мэтай у наступныя 5 гадоў дырэктар РНПЦ бачыць выяўленне да 70% хворых на першай-другой стадыі раку.

Зараз у Савеце Міністраў знаходзіцца распрацаваная па даручэнні Прэзідэнта праграма «Здароўе народа», часткай якой з'яўляецца скрынінг анкалагічных захворванняў на ранняй стадыі. Згодна з праграмай, у наступныя 5 гадоў плануецца ахапіць абследаваннямі з мэтай ранняга выяўлення анкалагічных захворванняў прыблізна траціну насельніцтва краіны.

Святлана БУСЬКО. *busko@zviazda.by*
P.S. Больш падрабязна пра тое, як у нашай краіне дзягнастуюць і лечыць анкалагічныя захворванні, чытайце ў інтэрв'ю з дырэктарам РНПЦ анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя М.М. Аляксандрава, доктарам медыцынскіх навук прафесарам Алегам Суконкам, якое выйдзе ў найбліжэйшых нумарах «Звязды».

■ Надвор'е

У НЯДЗЕЛЮ — НОВАЯ ХВАЛЯ ЦЯПЛА

У гэты дзень тэмпература паветра будзе дасягаць плюс 8-10 градусаў

Такога мяккага лютага айчынныя сіноптыкі яшчэ не адзначалі — тэмпературны фон адпавядае амаль што пачатку красавіка. Будзе анамальна цёпла і надалей, упэўнены спецыялісты **Рэспубліканскага цэнтра па гідраметэаралогіі, кантролі радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Мінпрыроды.**

У суботу нашым надвор'ем будзе кіраваць малаактыўны атмасферны фронт, які змяшчаецца з Заходняй Еўропы. Толькі месцамі пройдуць невялікія кароткачасовыя апады ў выглядзе мокрага снегу, які ўдзень будзе пераходзіць у дождж. У асобных раёнах чакаецца слабы галалёд, на дарогах — галалёдзіца. Уначы тэмпература паветра складзе ад мінус 5 градусаў да 1 цяпла, удзень чакаецца ўжо ад мінус 1 да плюс 4 градусаў, а па захадзе — да 6 цяпла.

Амаль сапраўдная вясна чакаецца ўжо ў нядзелю. Тады на тэрыторыі краіны пачнуць паступаць больш цёплыя паветраныя масы з паўднёвага захаду Еўропы. Уначы і ранняй месцамі пройдуць невялікія апад-



кі, а ўдзень будзе пераважна суха. Уначы і ранняй чакаюцца слабы туман, галалёд, на дарогах галалёдзіца. Тэмпература паветра ўначы складзе ад мінус 4 градусаў да 3 цяпла, удзень — плюс 2—7 градусаў, а па паўднёвым захадзе краіны — да 8—10 цяпла.

Паводле папярэдніх прагнозаў айчынныя сіноптыкаў, у першай палове наступнага тыдня тэрыторыя Беларусі будзе знаходзіцца пад уплывам атмасферных фронтаў і паветраных мас, якія рухаюцца да нас з боку паўднёвага захаду Еўропы. Таму і надалей чакаецца няўстойлівае і вельмі цёплае для лютага надвор'е.

Сяргей КУРКАЧ. *kurkach@zviazda.by*

■ 3 нагоды

НА АДНОЙ МОВЕ

Краінай — ганаровым госцем XXIII Мінскай міжнароднай кніжнай выставы-кірмашу, якая адкрыецца 10 лютага, выступіць Рэспубліка Арменія

Гісторыя кнігавыдання гэтай краіны вельмі старажытная — першая кніга на армянскай мове з'явілася на 5 гадоў раней за скарынаў «Псалтыр». У 405 годзе быў створаны армянскі алфавіт, які на працягу больш як тысячы шасціста гадоў існуе амаль без змен. Армянскай літаратуры навукоўцы адводзяць найважнейшую ролю ў захаванні нацыянальнай ідэнтычнасці. Кнігі ў Арменіі шанаваліся як святыні. Іх бераглі, ратавалі ад захопнікаў, выкуплялі. У летапісах пра кнігі пішуць, як пра жывых істот, «узятых у палон», «вызваленых з палону».

Напярэдадні выставы спецыяльна для газеты «Звязда» міністр культуры Рэспублікі Арменія Асмик ПАГАСЯН расказала пра тое, як дзве краіны, Беларусь і Арменія, гавораць на адной мове — на мове культуры.

— Асмик Сцяпанаўна, як вы ахарактарызуеце цяперашні ўзровень сувязі Арменіі і Беларусі ў сферы культуры?

— З Рэспублікай Беларусь нашы сяброўскія і дзелавыя сувязі ў галіне культуры маюць доўгія традыцыі і гісторыю, і мы ім надаём вялікую важнасць. Падпісанае ў 2003 годзе міжведамаснае пагадненне аб супрацоўніцтве паміж Міністэрствам культуры і па справах моладзі Рэспублікі Арменія і Міністэрствам культуры Рэспублікі Беларусь у галіне культуры, адукацыі і навукі, па сутнасці, толькі замацавала на паперы тое сапраўднае становішча спраў, якое ў нас склалася. На аснове гэтага пагаднення двума міністэрствамі распрацоўваюцца двухгадовыя праграмы супрацоўніцтва, у якіх вызначаюцца канкрэтныя напрамкі і праекты. Праграма, якая дзейнічае цяпер, была падпісана ў Ерэване ў 2014 годзе, у рамках Дзён культуры Беларусі.

За апошнія дзесяць гадоў адбылося дзесяць візітаў афіцыйных дэлегацый, абменныя Дні культуры пры ўдзеле вядучых калектываў дзвюх краін. У 2014 годзе, калі ў Арменіі праходзілі Дні культуры Беларусі, беларускую дэлегацыю ўзначальваў міністр культуры Барыс Святлоў.

У рамках міждзяржаўнай праграмы ў 2013 годзе культурнымі сталіцамі СНД былі абвешчаныя Гюмры і Магілёў.

— У якіх сферах мастацтва армяна-беларускае супрацоўніцтва дэманструе найбольшую актыўнасць?

— Цяжка вылучыць нешта адно. Хацела б асабліва адзначыць фестываль «Славянскі базар», у якім прадстаўнікі Арменіі ўдзельнічаюць з 2003 года. За гэтыя гады ў ім узялі ўдзел 14 выканаўцаў і вакалістаў. Містар Ікс, Ані Крысці і Сяргей Хачатран былі ўдастоены спецыяльнай прэміі. Нашы спявачкі Карыне Асіран і Анаіт Шахбазян сталі лаўрэаткамі 2-й прэміі, а Мікаэл Варасян у 2014 годзе быў уганараваны 3-й прэміяй.

Летась у дзіцяча-юнацкім фестывалі «Залатая пчолка» ўдзельнічаў наш танцавальны ансамбль «Армелад». У тэатральным фестывалі «Белая вежа» прымалі ўдзел амаль усе вядучыя тэатральныя к-



лектывы Арменіі, у прыватнасці Дзяржаўны рускі драматычны тэатр імя Канстанціна Станіслаўскага, Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Габрыэла Сундукяна, студэнцкі тэатр Дзяржаўнага інстытута тэатра і кіно. У 2015 годзе ў фестывалі прымаў удзел акцёр Роберт Акапян з монаспектаклем «Начная размова».

Акрамя гэтага, на такіх прэстыжных беларускіх кінафестывалях, як «Лістапад», «Анімаўка», «Сінема перпетум мобіле» ў розныя гады былі прадстаўлены лепшыя працы сучасных армянскіх рэжысёраў: Роберта Саакянца, Мікаэла Ваціняна, Армена Гаспарана.

У сваю чаргу, прадстаўнікі Беларусі прымалі ўдзел у самых розных армянскіх фестывалях і конкурсах. Так, у Міжнародным конкурсе імя Арама Хачатурана ўдзельнічалі Валерыя Гугуль (альт), Андрэй Іваноў (фартэпіяна), Галіна Сікорская (скрыпка), а ў мінулым годзе — Паліна Чарняўская (скрыпка). На міжнародным фестывалі монаспектакляў «Арммона» з пастапоўкай «Верабей, які рыкае» выступіла Алена Дудзіч.

Нашыя беларускія сябры — частыя госці і на міжнародным кінафестывалі «Залаты абрыкос», дзе ў розных конкурсных намінацыях было прадстаўлена беларускае кіно (кінастужка «Брэсцкая крэпасць» рэжысёра Аляксандра Ката, «У тумане» Сяргея Лазніцы (быў уганараваны прэміяй кінафестывалу ў 2012 годзе), «Скрыжаванне» Настассі Мірашнічэнка. Вядучыя рэжысёры з'яўляліся членамі журы кінафестывалу (Сяргей Лазніца). У рамках таго ж кінафестывалу асобнай кінапраграмай былі прадстаўлены работы Уладзіміра Дашука, у тым ліку яго карціна «Жыццё, якое яно ёсць». Беларускія кінарэжысёры ўдзельнічаюць таксама ў кінафестывалах «РэАніманія», «Кін» («Жанчына»).

Варта адзначыць, што Дні беларускага кіно былі асобнымі складнікамі Дзён культуры Беларусі ў Арменіі.

У фармаце двухбаковага супрацоўніцтва арганізаваліся таксама цікавыя і маштабныя выставы. У прыватнасці, у Мінску праводзіліся выстаўкі работ Марціроса Сар'яна, Сяргея Параджанава, Акапа Акапяна, Арэвік Петрасян,

а ў Ерэване — выстаўкі беларускай народнай творчасці.

Асаблівы ўпор хацела б зрабіць на двух сумесных выставачных праектах: «Бяс-концасць» і «Эстамп» (сумесная выстава графікі маладых мастакоў Арменіі і Беларусі ў Мінску і Ерэване 2006—2007 гады), ну і, вядома, удзел армянскіх мастакоў у магілёўскім пленэры, а беларускіх мастакоў і скульптараў — у праектах «Цёплыя колеры Арменіі» і сімпозіуме скульптур у Гюмры.

Арменія з'яўляецца і пастаяннай удзельніцай Мінскага міжнароднага кніжнага кірмашу. У 2012 годзе, калі Ерэван быў абвешчаны су-светнай сталіцай кнігі, Арменія з'яўлялася цэнтральным экспанентам гэтага кірмашу. У 2016 годзе Арменія паўстане на кніжнай выставе ў якасці ганаровага госця.

У розныя гады ў рамках выставы арганізаваліся прэзентацыі кніжных навінак пры непасрэдным удзеле аўтараў, творчыя сустрэчы. Так, напрыклад, у 2014 годзе была прэзентавана кніга «Люблю цябе, Айчына» (прадстаўлены творы армянскіх і беларускіх пісьмennisкаў, створаныя ў апошнія два дзесяцігоддзі), якая была выдадзена ў рамках ініцыяванага Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь творчага праекта «Сугучча: літаратура і публіцыстыка краін СНД».

Увогуле ўражае тая шматбакая выдавецкая дзейнасць, работа ў галіне прыгожага пісьменства, якую ажыццяўляе Міністэрства інфармацыі Беларусі. Мы рады, што напярэдадні выстаўкі выйшла беларуская кніга старшыні Саюза пісьмennisкаў Арменіі Эдварда

Мілітаняна «Паветраны дом». Ведаю, што ён, аўтарытэтны армянскі паэт, спрычыніўся і да стварэння кнігі «Францыск Скарына на мовах народаў свету». Прыемна, што беларускія дзяржаўныя літаратурна-мастацкія выданні прыязна ставяцца да развіцця армяна-беларускага культурнага ўзаемадзеяння. Хацела б адзначыць, што творы армянскіх пісьмennisкаў размяшчаны таксама на сайце «Сугучча».

— У Арменіі ёсць беларускае таварыства. Нашым чытачам будзе цікава ведаць аб дзейнасці сваіх сусайчыннікаў у Арменіі.

— Беларуская суполка Арменіі «Беларусь», арганізаваная ў 1998 годзе (кіраўнік — Ірына Пагасян/Таболіч), шмат у чым спрыяе развіццю армяна-беларускіх культурных сувязяў. Пры суполцы дзейнічае нядзельная школа з бібліятэкай, вакальны гурт «Родныя карані», дзіцячы вакальны ансамбль «Крынічка», тэатр «Лялькі». Выдаецца газета «БЕЛАРУСЬ.ам», адзначаюцца беларускія народныя святы: Каляды, Масленіца, Купалле, дажыны, праводзяцца літаратурныя мерапрыемствы. Таварыства з'яўляецца пастаянным удзельнікам фестыва-ла мастацтваў нацыянальных меншасцяў, якія пражываюць на тэрыторыі Арменіі. У 2015 годзе яно ўдзельнічала ў мерапрыемствах, прымеркаваных да 100-годдзя генацыду армян, арганізавала і правяло святочны канцэрт, прысвечаны 70-годдзю Вялікай Перамогі і конкурсу міні-спектакляў на тэму «Гарады-героі» сярод школ Арменіі.

Ірына АБРАЯН,

г. Ерэван



Беларускія дэсантнікі другі раз маюць намер скарыць Паўночны полюс. Разам з калегамі з іншых краін ваеннаслужачыя Узброеных Сіл Беларусі стануць удзельнікамі ўнікальнай гуманітарнай аперацыі.

Першая сустрэча з Паўночным Ледавітым акіянам у вайскоўцаў нашых сіл спецыяльных аперацый адбылася летась. Дэбютнае дэсантаванне парашутным спосабам на Паўночным полюсе здзейснілі сумесна з расійскімі ваеннаслужачымі з паветрана-дэсантных войск.

— Сёлета фармат мерапрыемства крыху будзе зменены, — паведаміў намеснік камандуючага сіламі спецыяльных аперацый па паветрана-дэсантнай падрыхтоўцы палкоўнік Уладзіслаў СЦЕПАНЮК. — Галоўнае, яно стане больш масавым: залічана дэсантаванне парашутным спосабам 300 ваеннаслужачых (у мінулым годзе іх было 45). Падрыхтоўка да высадкі

фота Канстанціна ГАГАРЫНА.



■ Новая вышыні

АРКТЫЧНЫ ДЭСАНТ

на Паўночны полюс пачнецца ў трэці дэкадзе сакавіка, а само дэсантаванне — у пачатку красавіка. Рыхтавацца нашы вайскоўцы будуць у горадзе Пскове сумесна з дэсантнікамі з 76-й паветрана-дэсантнай дывізіі.

Пад падрыхтоўкай маецца на ўвазе падбор асабістага складу па маральна-псіхалагічных якасцях, па стане здароўя. Акрамя таго, вайскоўцы павінны ўмець дзейнічаць у экстрэмальных умовах. Немалаважны фактар — і паветрана-дэсантная падрыхтоўка. Таксама спецназаўцы, якія выправяцца ў Арктыку, павінны ўмець карыстацца сродкамі сувязі і тапаграфіі, аказваць медыцынскую дапамогу, перамяшчацца па мясцовасці з выкарыстаннем снегаступаў, лыжаў і іншых механічных сродкаў. Навучацца дэсантнікі і здабываць ваду. У такіх умовах гэта цэлая навука.

Акрамя нашых і расійскіх ваеннаслужачых, у гуманітарнай аперацыі на Паўночным полюсе возьмуць удзел вайскоўцы з Арменіі і Таджыкістана. Правядзенне падобных сумесных мерапрыемстваў садзейнічае ўмацаванню ваеннага міжнароднага супрацоўніцтва.

Вераніка КАНЮТА. kanyuta@zviazda.by

ЦЯПЛО КОЛАСАЎСКАЙ СЯМ'І

У Дзяржаўным літаратурна-мемарыяльным музеі Якуба Коласа прайшла вечарына, на якую ўдзячныя госці сабраліся, каб вітаць сына Якуба Коласа — Міхаса Міцкевіча з яго 90-годдзем і добрымі словамі ўспомніць Марыю Каменскую ў сувязі са 125-годдзем з дня нараджэння.

Малодшы сын народнага песняра Беларусі дзяліўся сваёй памяццю пра маці — Марыю Дзмітрыеўну. Трох сыноў-дубочкаў выгадвала яна разам з мужам-паэтам. Прыняла на свае плечы шматлікія клопаты, вырашэннем якіх толькі спрыяла творчаму плёну Коласа. Вечарына ў музеі, на якую віншаваць Міхаса Канстанцінавіча і ўвогуле чарговы раз вітаць цёплую Коласаўскую сям'ю прыйшлі пісьмennisкі, навукоўцы, блізкія музею людзі, прайшла на адным дыханні. Усе з зачараваннем слухалі не толькі доктара тэхнічных навук Міхаса Канстанцінавіча Міцкевіча, але і яго дачку, унучку Якуба Коласа — Марыю Міхайлаўну Міцкевіч. Прыемна было слухаць, бачыць у шчырай атмасферы скарбніцы Коласаўскай памяці Радзіма Гарэцкага, Васіля Зуёнка, Казіміра Камейшу, Яўгена Хвалея, Анатоля Валахановіча, Міколу Мятліцкага, Анатоля Вярцінскага, Тадэвуша Стружэцкага ды шмат каго яшчэ.

Падарункам Міхаса Канстанцінавічу Міцкевічу ад Выдавецкага дома «Звязда» стала кніга Наталлі Міцкевіч «Доўгая дарога ад Янкі Маўра да дома Якуба Коласа», якая толькі што пабачыла свет. **Сяргей ШЫЧКО.**

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

ТРЫ РУЧНІКІ НА ШЧАСЦЕ ЯК ЗЫРАЦЬ МАЛАДЫХ НА ВЯСЕЛЛЕ

Фальклорныя вандроўкі з праектам «Наперад у мінулае» тэлеканала «Беларусь 3» — гэта магчымасць кожны раз рабіць адкрыцці. Слухаючы песні, назіраючы за побытам у сучасных беларускіх гарадах і вёсках, заводзячы знаёмствы з тымі людзьмі, якія старанна збіраюць і зберагаюць родныя матывы, з дзяцінства знаёмыя звычаі — усю тую спадчыну, якая з'яўляецца асновай кожнага з нас. Бо нават калі чуеш, маўляў, добра там, дзе нас няма, то думаецца пра тое, што не ўмеючы шанаваць сваё — наўрад ці будзеш ведаць цану чужога... У адной з чарговых фальклорных экспедыцый са здымачнай групай праграмы «Наперад у мінулае» мы пабывалі ў вёсцы Новы Сверхань Стаўбоўскага раёна.

Само мястэчка стаіць на левым беразе Нёмана. Паводле архіўных крыніц, вёска ўпершыню згадваецца ў 1428 годзе. Акурат тады князь Вітаўт падпісаў завяшчальную грамату сваёй «наймільейшай сужонцы» Юльяне на валоданне ёю пасля ягонай смерці. Па пісьмовых крыніцах вядома з 1568 года як мястэчка Сверхань Навагрудскага павета, якое мела царкву і млын, а на правым беразе Нёмана — замак. У 1575 годзе мястэчка стала ўладаннем Мікалая Крыштофа Радзівіла Сіроткі, які ў 1588 годзе заснаваў тут касцёл (існуе і сёння, вядомы як Петрапаўлаўскі), а ў 1590-м — храм (цяпер гэта царква Успення Прасвятой Багародзіцы). У 1742 годзе Міхал Казімір Радзівіл пабудоваў Сверханскую фаянсавую мануфактуру. Увогуле ў XVIII ст. мястэчка атрымала назву Новы Сверхань і адсюль пачынаўся нёманскі гандлёвы шлях у Каралівец (г. Кёнігсберг)...

Сёння жыццё вёскі таксама не стаіць на месцы. Працуюць школы, крамы, амбулаторыя і многае іншае. Тут мы пазнаёміліся з удзельнікамі народнага хору «Панямонь» Навасверханскага дома культуры. Калектыв пачаў сваю дзейнасць у 30-я гады мінулага стагоддзя, а званне «народны» атрымаў у 1976 годзе. Сёння тут спяваюць 18 чалавек, і пацучь у іх выкананні можна як аўтарскія, так і народныя беларускія, рускія, украінскія песні. Нам пашчасціла яшчэ і ўбачыць дэманстрацыю вясельнага абраду, які ў свой час аднавіла хормайстар калектыву Ала Янская.

— Гэты абрад быў сабраны намі з усёй Стаўбоўшчыны. Шмат элементаў мы ўзялі ў вёсцы Мікалаеўшчына, дзе нарадзіўся Якуб Колас. Яго пляменніцы таксама перадалі нам цудоўную песню, якую маці пісьменніка Ганна Юр'еўна спявала ў свой час на ўсіх вясельлях, — расказвае Ала Пятроўна. — Песню гэ-

тую мы не ўводзілі ў вясельны абрад, але яна «аналізуе» ўсё жыццё маці Якуба Коласа. І, мусіць, усіх жанчын таго часу...

*Прыстройся, дзяўчына, ты гожа,
Як у дзянёчак святы.
Чашы галоўку прыгожа,
Прыехалі сёння сваты...
Дасць бацька ў пасаг карову,
Курэй, ягня, парася,
А маці ў пасаг падушкі
І куфар адзін палатна.
Усё гэта возьме твой мілы,
Як быццам то куплена ім,
І будзеш яму да магілы
І жонка яму, і слуга.
Жаць пойдзеш далёка ці блізка,
Муж пойдзе касіць ці араць.
З табою дзіця і калыска
На полі, на козлах стаяць.*



«Кланяюся табе, мама, што была ў цябе я ўбрана...»

...Потым нам паказалі сам вясельны абрад, праўда, у скарачаным выглядзе. Пачалося ўсё з выканання калектывам песні «Вышыванка» (дзяўчына ўласнаручна расшывала кашулю люблага ўзорам, каб сэрца хлопца заўсёды сагравала каханне). Тым часам да стала, на якім стаяць зерне, мёд, свечка, каравай і абразок, выходзяць маладыя. Іх сустракае і на працягу ўсяго абраду праводзіць Ала Пятроўна (на сапраўдных вясельлях звычайна такую ролю выконвае свацця альбо найстарэйшая жанчына ў сям'і) і ўдзельнікі хору «Панямонь», якія, прывітаўшы жаніха з нявестай, з песняй адпраўляюць іх на пасад.

*Ой ляцелі гусенькі
цераз сад,
Запашалі дзевачак
на пасад.
Ой да асыпаецца вішнёвы
сад,
Час ужо вам, дзевачкі,
на пасад...*

Важна адзначыць, што паводле традыцыі, маладога ставяць на пачатку стала (які знаходзіцца ў чырвоным куце), каб жыццё было заможным. А нявесту садзіць на пасад (на дзяжу з накінутым на яе кажухом) родны брат альбо стрыечны. Дзеянне гэтае таксама суправаджаецца песняй.

*Сонейка ды па кругу ідзе,
Брат сястру на пасад*

*вядзе
Да за белую ручку.
Горка плача, месца праца...*



На пасад маладую вядзе родны брат.

Яшчэ прыгаворваюць: «Колькі шарсцінак на гэтым кажусе, столькі жадаем дабра і прыбытку ў хаце». Потым маці маладой бласлаўляе дачку з абразком. А брат запальвае свечку і абходзіць з ёю вакол сястры (гэта робіцца з мэтай, каб усё ліхое каля нявесты згарала і толькі добрае ў хаце бывала), а затым абсыпае маладую зернем (няхай дзеткі будуць, як кветкі).

Працягваецца дзейства тым, што «вядучая» запрашае маладую развітвацца з бацькамі, сястрой, братам, суседзямі: «Вось карыся, дзеванька, карыся. Кожнаму да ножак пакланіся. Старога, малаго не мінай. Кожнаму да ножак нізенька, хай твая долечка будзе добраўнай». Тут гучыць наступная песня:

*Як я была ехала, як я была ішла,
А я ж свайму татачцы не кланілася.
Кланяюся табе, тата, мо была я зухавата,
Больш не буду, больш не буду я.
Як я была ехала, як я была ішла,
А я ж сваёй мамачцы не кланілася.
Кланяюся табе, мама, што была ў цябе
я ўбрана...*

Развітаўшыся са сваёй раднёй, нявеста пераходзіць у новую сям'ю, дзе першай прымае дзяўчыну свякроў. «Пакланіся і новай матулі ў ногі. Хай будуць светлымі, шырокімі і лёгкімі твае дарогі», — заклікаюць маладую. І хор зноў выконвае песню:

*Ой, свачеячка,
ой, галубачка,
Просім вас, каб не было
кепска
Нашай Танечцы ды
ў вас,
Каб не стаяла з цёмнай
ночаккі*

*Пад акном,
каб не ўцірала
Дробных слёзачак
рукавом...*

Новая матуля ў адказ корміць нявесту мядком, каб жыццё было з саладком. Толькі пасля гэтага дзяўчыну перадаюць у рукі нарочнага, выконваецца старадаўні абрад «Тры ручнікі».

— Да маладых заходзяць са спіны, таму што ў

нас ёсць на патыліцы ямачка, праз якую можна паслаць суроку. І на вясельлі чым большая дружына стаіць за маладымі, тым лепш для іх. Каб ніхто да іх блізка не падыходзіў, — тлумачыць Ала Пятроўна і выконвае неабходныя дзеянні. — Накрываем вашы галовы, дзеткі, першым ручніком. Няхай вас святых аберагаюць. Няхай нячысцікі са шляху не спіхаюць. І каб вы знаходзілі тую дарожку, што прывядзе да роднага парожка... Гэтым жа ручніком мы абкладзём вясельную ікону. Яна будзе суправаджаць усё ваша сумеснае жыццё, вісець у вас на покуце. Перавязваю вас цесненька-цесненька, дзеткі, другім ручніком, каб хутка ваша хата зазвінела дзіцячым галаском. Зараз ручнік мы пакладзём пад вясельны каравай. А калі ў вашай сям'і нарадзіцца першае дзіця, то вы павінны прыняць яго ў гэты ручнік. Трэцім ручніком перавязваем вашы ручкі моцна-моцна, бо да сённяшняга часу вы ішлі кожны сваёй сцяжынкай, а сёння яны зліліся ў адзін вялікі шлях. Ідзіце па жыцці. Няхай вашы палкія сэрцы б'юцца толькі ва ўнісон...

Маладых абводзяць вакол стала. Спачатку жонка ідзе за мужам як за верным служам, другім разам пойдзе муж за жонкай, як нітка за іголкай. Потым маладыя жаніх з нявестай стаяць і слухаюць яшчэ адну кранальную песню... Яе мне даводзілася не аднойчы чуць на вясельлях і ў сваёй вёсцы, праўда на ўкраінскі манер і ў больш разгорнутым варыянце...

*Гарэла сосна, палала,
Пад ёю дзеўка стаяла,
Русую косу часала.
Ой косы, косы вы мае,
Мала служылі вы ў мяне,
Бойей служыць не будзеце,
Пад белы вэлюм пойдзеце...*

Завяршаецца дэманстрацыя вясельнага абраду праходам маладых праз трое варот (зробленых з ручнікоў) і ваджэннем святочнага карагоду, таксама з песняй. Дарэчы, і сёння элементы гэтага абраду можна сустрэць на вясельлях. Нехта просіць іх правесці, бо лічыць, што робіцца гэта прыгожа, а іншыя вераць, што ўсе дзеянні будуць абярэгам іх дзеям у будучым сямейным жыцці... Відэаверсію ў хуткім часе можна будзе пабачыць у праграме «Наперад у мінулае». Сачыце за эфірамі праекта і занатоўвайце мудрасць, правераную вякамі і пакаленнямі.

Алена ДРАПКО. drapko@vziazda.by



Каб жыццё было з саладком, свякроў частуе мядком.

УП «Мінская волна»
220039, г. Мінск, вул. Чкалова, д. 5
Рэкламная служба: (017) 228-13-44
e-mail: reklama@mvolna.by
www.mvolna.by

раіо

97,4 FM - Мінск, Лагойск, Смалявічы, Жодзіна
102,6 FM - Крупкі
104,2 FM - Барысаў
104,8 FM - Капыль, Стоўбцы, Нясвіж, Клецк, Баранавічы
105,3 FM - Салігорск, Слуцк, Любавічы
105,6 FM - Стары Дарож
107,4 FM - Віцебск, Валынск

там, дзе ты...



Штотыдзень у эфіры тэлеканала «Беларусь 3» гульня «Размаўляем па-беларуску». Для таго, каб стаць яго ўдзельнікамі, неабходна зайсці на сайт tvrhomel.by або 3belarus.by і праз банер «Размаўляем па-беларуску» запоўніць заяўку на каманду з трох чалавек. Ну, а праверыць сваё веданне роднай мовы пасля таго, як праграма выйшла ў эфір, можна з дапамогай «Звязды». Ці ведалі вы, што:

Кайданы — злучаныя ланцюгом жалезныя кольца для зняволёных. *Кайданы існавалі ў дарэвалюцыйнай Расіі і іншых краінах. У кайданы закоўвалі тых, хто абінавачваўся ў цяжкіх злачынствах.*

Аборка — невялікая вярэўка, шпагаціна. *Ад перабору засталіся лапці ды аборы.*

Трапкач — ручнік з доўгімі махрамі.

аршын з шапкай, жабе па калена.
Рускі — от горшка полвершка. Якуб
Колас пісаў:

Выбівацца з сіл — моцна сям-
ляцца, знясільвацца. *Беларусь яшчэ
скажучь: валіцца з ног, ледзьве ногі
цягнуць, не чуць ні рук ні ног, без ног
застацца, язык высалапіць, ледзь
шоры цягаць, зямлі пад сабою не
чуць. Руска: падать з ног.*

ПРАГРАМА «ЗДАРОЎЕ» АБНАВІЛА ФАРМАТ

6 лютага папулярны праект «Здароўе» з'явіцца ў эфіры ў абноўленым фармаце. Непасрэдна на здымачнай пляцоўцы будзе створана сапраўдная «тэрыторыя здароўя». Удзельнікмі самога ток-шоу стануць гледачы і самыя дасведчаныя ўрачы нашай краіны. Дапамагаць двум бакам знаходзіць паразуменне запрошаны новы вядучы — сямейны доктар Мікалай Грамянок.

Не застануцца без увагі і такія, як некаторыя лічаць, простыя немачы, як галяўны боль, стомленасць, дрэнны сон, цяжар у нагах, болі ў паясніцы. У студый ўсе ахвотныя змогуць асвоіць комплекс аздарэўленчых практыкаванняў на расцяжку, каб абудзіць свой арганізм ці супакоіць яго, таксама будзе магчымасць прайсці сеанс іголка-рэфлексатэрапіі, масажу, зарадзіцця энергіяй гарачых камянёў, засвоіць парады па аказанні самадапамогі.

Асаблівае месца на «тэрыторыі здароўя» стваральнікі праграмы адводзяць харчаванню, таму на здымачнай пляцоўцы будзе абсталявана кухня. Эксперты дапамогуць адшукаць у звыклых прадуктах тое, што дае арганізму энергію і з'яўляецца карысным. А мы даведаемся, ці можа быць смачнай і разнастайнай карысная ежа.

Алена ДРАПКО. *drapko@zviazda.by*

**Панядзелак,
8 лютага**

6.00, 7.20, 8.15 Добрай раніцы,
Беларусь!
7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 15.00,
19.00, 23.35 Навіны.
7.05, 8.05 Навіны эканомікі.
7.10, 8.10, 19.40, 23.20 Зона Х.
9.10 Галоўны эфір.
10.05 Клуб рэдактараў.
10.45 Серыял «Простае жыццё».
11.00, 13.00, 16.00 90 секунд.
11.40 Камедыя «Памылкі кахання».
13.35, 15.50 Меладрама «Чужая жанчына». 1—2-я серыі.
15.15, 18.40 Навіны рэгіёна.
17.40 Беларуская часінка.
19.20 Арэна.
20.00, 0.05 Серыял «Не пакідай мяне».
21.00 Панарама.
21.45 Закон і парадак.
22.00 Серыял «След».
23.55 Дзень спортву.

7.00 Тэлераница.
9.00, 9.40, 21.05 Тэлебарометр.
9.05, 17.25 «Вайна нявест». Рэаліці-шоу.
10.15 Азбука смаку.
10.45 Анімацыйны фільм «Лебедзь-трубач».
12.05 «Здзіві мяне». Талент-шоу.
13.05 Капейка ў капейку.
13.40 Серыял «Косці».
15.30 Камедыя «Два ствалы».
17.55 Серыял «Вароніны».
19.00 Серыял «Кухня».
20.00 «Чалавек-невідзімка». Рэаліці-шоу.
21.10 «Экстрасэнсы-дэтэктывы».
22.05 КЕНО.
22.10 Скэтчком «Рыжыя».
23.05 Рэпарцёр.
23.55 Серыял «Бафі — знішчальніца вампіраў».
0.45 «Разбуральнікі міфаў».

8.25 М/ф.
8.00, 12.20, 18.30, 0.05 «Калей-
 даскоп».
8.15 «Гісторыя Беларусі».
8.25 «Пракажоная». Мела-
 драма.
9.55 Хіт-парад «Сто песень для
 Беларусі».
10.50 «Наперад у мінулае».
11.15, 12.35, 21.00 «Размаўляем
 па-беларуску». Тэлевіктарына.
11.50 «Музеі Беларусі». Ма-
 зыскіры аб'яднаны краязнаўчы
 музей.
12.40 «Іван Мележ. Туманы
 над багнаю». Дак. фільм.
13.10 «Чырвоны псалом».
 Драма.
14.35 «Рускі да Вінчы». Дак.
 фільм.
15.05, 16.50 «Полымя». Кіна-
 аповесць.
16.20 «Палявая пошта памяці».
 Васіль Корж і яго зорка.
18.05, 23.10 «Дыя@блог». «Пра-
 мову».
18.45 «Танк на Месяцы». Дак.
 фільм.
19.30 «Людзі на балоце. Па-
 леськая хроніка». Кіназпапая.
 «Сумёты на дарогах».
20.40 «Калыханка».
21.35 «Час кіно».
21.40 «Я родам з дзяцінства».
 Драма.
23.35 «Іван Мележ. Туманы
 над багнаю». Дак. фільм.
0.20 «Геапалітыка: свет за ты-
 дзень».

7.05, 18.45 PRO спорт. Навіны.
7.15 Авертайм.
7.40 Баскетбол. НБА. «Маямі» — «Кліперс».
9.25 Хакей. КХЛ. «Дынама-Мінск» — «Ёкерыт» (Хельсінкі).
11.15 «Спорт, спорт, спорт». Гісторыя беларускага футбола.
11.45 Тэніс. Кубак Федэрацыі. Канада — Беларусь.
13.50 Біятлон. Этап Кубка свету. Кэнмор. Спрынт. Мужчыны.
15.20 Біятлон. Этап Кубка свету.

6.00, 13.35, 4.30 Скetch-шоу «Даеш молодэжэ».
6.30, 9.00, 17.30, 0.30, 4.00 Скetch-шоу «6 кадрэў».
7.00 М/ф «Смяшарыкі».
7.30 М/ф «Пінгвіняня Параро».
8.00 «Ералаш».
8.30 Серыял «Тата навывраст».
9.30, 14.00, 19.00 Серыял «Васьмідзясятая 5».
10.30, 15.00 Серыял «Гэта каханне».
11.30 Трылер «Параноя».
16.00, 5.00 «Турбаміксер».
17.00, 0.10 «Лаві момант».
18.00, 23.10 Серыял «Два бацькі і два сыны».
20.00 Серыял «Маладзёжка 3».
21.10 Камедыя «8 першых спатканняў».
1.00, 3.30 «Дурні і дарогі».
1.30 Серыял «Нямы сведка».

7.00 «Еураньюс».
10.00, 15.00, 19.30, 23.30 Наві-
ны культуры.
10.15, 1.40 «Наглядальнік».
11.15, 0.35 «Два гусары».
Маст. фільм. 1-я серыя.
12.25 «Лінія жыцця». Жарэ-
Алфэраў.
13.20 «Справа «Пярэстых»».
Маст. фільм.
15.10 «Страляйце ў піяніста».
Маст. фільм.
16.30 «Захавальнікі Меліхава».
Дак. фільм.
17.05 Замежная справа.
«Дыпламатыя Старажытнай
Русі».
17.45 Майстры фартэпійнага
мастацтва. Вадзім Халадзен-
ка, Станіслаў Юдзеніч.
18.30, 2.40 Сусветныя ска-
ры.
18.45 «Рэгтайм, або Разарва-
ны час». Фільм першы. «Арыш-
таваная касета».
19.15 «Добрай ночы, малыя!»
19.45 Галоўная роля.
20.05 «За навуку адказвае
Келдыш!» Дак. фільм.

Настальгія

6.00 «Зямля—Паветра». Найк Барзоў.
7.15, 8.45, 9.50, 11.20, 12.45, 13.55, 15.40, 17.20, 18.55, 20.30, 21.40, 23.00, 0.45, 2.30, 3.40, 5.30 Музычная настальгія.
8.00 М/ф «Мыйдадзір».
9.00 «Быў час». 2009 год.
10.00 Маст. фільм «Кветкі лугавыя».
12.00 «Акулы пярэ». Мікалай Наскоў і гурт «Мікалай».
13.30 Маст. фільм «Ля мора, дзе мы гулялі».
14.30 «Гэта было нядаўна, гэта было даўно...». Булат Акуджава.
16.00 Маст. фільм «Алеся».
18.00 «СевАлогія» з Севам Наўгародцавым: «Міцкі», Дзмітрый Шагін, Канстанцін Батынкоў. 2005 год.
19.10 Маст. фільм «Блакiтныя маланкi».
20.45, 2.50 Кіначасопіс «Хачу ўсё ведаць!».
21.00, 3.00 «Мiнулы час».
22.00 «Народжаныя ў СССР».
0.00 «Да і пасля...» з Уладзімірам Малчанавым. Найлепшае. 2009 год.
1.00 Маст. фільм «Рынг».
4.00 «Колба часу».

7.30 Лыжняы гонкі. Кубак свету. Жанчыны.
8.30, 15.00, 19.00 Скачкі на лыжах з трампліна. Кубак свету.
9.30, 14.00, 16.30 Біятлон. Кубак свету.
10.30 Зімовыя віды спорту.
11.30, 17.30 Снукер. «Мастэрс». Фінал.
13.00 Конны спорт. Кубак свету.

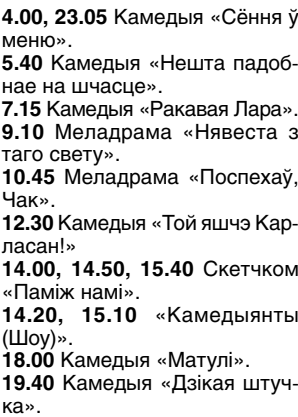
Кэнмор. Спринт. Жанчыны.
16.50 Футбол. Чэмпіянат Англіі.
 «Чэлсі» — «Манчэстэр Юнайтэд».
18.55 Баскетбол. Адзіная ліга ВТБ. «Хімік» — ЦСКА (Масква).
20.55 Хакей. КХЛ. «Слован» (Браціслава) — «Дынама» (Рыга).
23.10 PRO спорт. Вынікі.
23.40 Футбол. Чэмпіянат Англіі. Агляд тура.

6.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00,
16.00, 18.00 (з субцітрамі),
20.30 Нашы навіны.
6.05 «Наша раница».
9.05 Контурсы.
10.00 «Жыць здорава!»
11.05, 13.05, 16.15, 18.15, 21.00
Навіны спорту.
11.10 «Модны прыгавор».
12.25 «Смак».
13.10 «Мужчынскае/Жаночае».
14.10 «Сам-часам з усімі».
15.05 «Час пакажа».
16.20 «Таблетка».
17.00 «Давай пажэнімся!»
18.20 «Адвартны адлік».
«Дэльфіны на Свіслачы. На-
вука ваяваць».
18.55 «Чайка мяне».
20.00 Час.
21.05 «Справа прыныцыпу».
22.15 Маст. фільм «Найлеп-
шая прапанова».
0.35 Начныя навіны.

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 години».
6.10, 17.25 «Міншчына».
6.20, 7.45 «Раніца. Студыя добрага настрою».
7.40, 20.10, 22.55 «СТБ-спорт».
8.30 «Тыдзень».
9.25 «Вялікае снеданне».
10.05 «Далёкія сваякі».
10.40, 17.35 «Званая вясцэра».
11.35 «Сямейныя драмы».
12.30 «Не хлусі мне!»
13.50 «Такі лёс».
14.35 «Дарэгая перадача».
15.10 «Іншая краіна». «Ад А да Я — Аўстралія».

20.30, 22.05, 1.35 Футзала.
Чемпіонат Еўропы.
0.30 Watts.
1.00, 1.25 Футбол. Еўрагалы.
1.05 Футбол.

0.30, 16.00 Меладрама «Кахан-
не з перашкодами».
2.30, 21.30 Камедія «Гамбіт».



6.00 М/ф.
8.05, 4.40 «Доктар І...»
8.30, 19.05, 1.00 «Дзе мая дачка». Серыял.
9.55, 3.05 «Судовыя страсці». Дак. серыял.
10.45, 3.50 «Па справах непаяналетніх». Дак. серыял.
11.40 «Справа Астахава». Дак. серыял.
12.40 «Жыццё як жыццё». Дак. серыял.
13.35 «Рэальны тата». Камедыя.
15.15, 2.20 «Нераскрытыя тайны».
16.15 «Мой герой».

16.50 «Вялікі горад».
18.35 «Самыя шакіруючыя гі-
потэзы».
20.00 «Сталічныя падрабязнас-
ці».
20.15 «Ваенная таямніца».
23.00 «Тыдзень спорту».
23.30 Маст. фільм «Заўвага».
1.15 «Дакументальны праект».
«Каханне да нашай эры».

6.00 «180 хвілін».
9.00 «Беларусь сёння».
9.30 Серіял «Я буду жыць!»,
1—2 серіі.
13.00, 16.00, 19.00 Навіны (бя-
гучы радок).
13.15 «Няма проблем».
13.45, 2.45 Серіял «Школа вы-
живання ад адзіночкі жанчы-
ны з трыма дзецьмі ва ўмовах
крызісу».
14.15, 20.05 Серіял «Развод».
15.00, 4.10 «Справы сямей-
ныя».
16.20 «Сакрэтныя матэрыялы».
16.50, 3.45 Дак. серіял «Зям-
ля. Тэрыторыя загадак».
17.20, 19.20 Серіял «Дзяжур-
ны анёл».
21.05 Маст. фільм «Скарбы
О.К.».
23.00 Серіял «Короткі курсы
шчаслівага жыцця».
23.55 Галоўная тэма.
0.10 Ток-шоу «Слова за слова».
1.05 Маст. фільм «Зладзеі ў
законе».
3.15 Дак. серіял «Іншы свет».
4.40 Маст. фільм «Варатар».

7.00 «Раніца Расі».
10.55 Надвор'е на тыдзень.
11.00, 14.00, 17.00, 23.00 Весткі.
11.30 Маст. фільм «Гора баяцца — шчасця не бачыць».
13.50, 16.50, 19.50, 23.00 Навіны — Беларусь.
14.30 «Пра самае галоўнае».
Ток-шоу.
15.30 «Прамы эфір».
17.30 Серыял «Каменская».
19.10, 20.55 Серыял «Земскі доктар».

17.10 «Жыццё ў іншы бок». Дак. фільм.
18.00 «Пятая вярта». Серыял.
20.45, 0.15 «Ланцуг». Серыял.
21.40 «Каханне са зброяй». Серыял.
22.35, 5.05 «Часова даступны». Серыял.
23.30 «Сакрэтныя матэрыялы». Серыял.

6.30, 14.00 Комедия «Флінт-стоуны».

8.10 Драма «Magia слоў: Гісторыя Дж.К. Роўлінг».

10.00 М/ф «Воблачна, магчыма ападкі ў выглядзе фрыкадэлек».

12.00 Трылер «Невядомы».

16.00 Баявік «У промнях славы».

18.00 Комедия «Бі і крычы».

20.00 Драма «Хлусня дзеля выратавання».

22.00 Драма «Дзіяна: Гісторыя кахання».

00.00 Фэнтэзі «Прылады смерці: Горад касцей».

2.10 Комедия «28 дзён».

4.00 Фэнтэзі «Іншы свет: Паўстанне ліканаў».

6.20 Камедыя «Заяц над безданню».
8.20, 2.30 Мюзікл «Папса».
10.20 Меладрама «Вечнае вяртанне».
12.20 Прыгоды «Вязень замка Іф. Абат Фарыя».
14.20 Драма «Дыялогі».
16.20 Баявік «Слізгаценне».
18.30 Камедыя «Заяц над безданню».
20.20 Драма «Іван сын Аміра».
22.25 Камедыя «Адно каханне на мільён».


НТБ—Беларусь

5.55 «Астрапрогноз».
6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00,
16.00, 19.00 Сёння.
6.10 Серыял «Хвост».
7.10 «Акцэнты тыдня».
8.05 «Раніца з Юліяй Высоц-
кай».
9.00 Серыял «Вяртанне Мух-
тара».
10.20 Серыял «Свято і цень
маяка».
12.00 «Суд прысяжных».
13.25, 21.40 Агляд. Надзвычай-
нае здарэнне.
14.10 Серыял «Брацёнікі».
16.20 Серыял «Вуліцы разбі-
тых ліхтароў».
18.00 «Гаворым і паказваем».
Ток-шоу.
20.00 Серыял «Пчаляр».
22.00 «Вынікі дня».
22.30 Серыял «Чалавек без
мінулага».
0.10 Серыял «Глухар. Працяг».

7.00, 14.10, 19.45, 21.00, 23.40
Надвор'є.
7.05, 16.00 Мультипарад.
7.15 Серіял «Заапарк».
8.10 Комедія «Ідзальны муж».
9.50, 10.10, 12.40, 13.55, 15.45,
16.40, 18.25, 19.35, 20.55 «Хат-
няя крама».
10.00, 16.30 «Аналітичная пра-
грама».
10.25 Пригоди «Пірати Ка-
рибського моря».
13.00 Серіял «Пуаро Агаты
Крысці».
14.15 Серіял «Каханне і
страх».
17.00 Серіял «Доўгая дарога
ў дзюнах».
18.15 «Кінаблэкнот».
18.30 Серіял «Каханне імпе-
ратрыцы».
19.50 Серіял «Песня лёду і
полюмя».
20.50 «Вечарніца».
21.05 Пригоди «Пірати Ка-
рибського моря 2».

0.20 Драма «ФРАНЦ+ПАЛІ-
НА».

4.30 Баявік «Дзень Д».

6.00, 13.10, 5.35 Гульні розу-
му.
6.50 Папулярная навука.
7.10 Займальная навука.
7.35, 17.50, 21.00, 0.55, 4.00
Злавічы кантрабандыста.
8.20, 18.40, 21.45, 0.10, 1.40,
3.15, 4.50 Расследаванні авія-
катастроф.
9.10, 14.00, 19.30 Місія на
Марс.
10.00, 14.45, 20.10 Чалавецтва
з космасу.
10.45 Дзікі тунец.
11.35 Шаша праз пекла.
12.20 Міжнародны аэрапорт
Дубай.
15.30 Па слядах міфічных па-
чвар.
16.20 Сіла племені.
17.05 Суперзбудаванні Трэця-
га рэйха.
22.35 Код небяспекі.
22.55 Навуковыя недарэчнас-
ці.
23.20 Уварванне на Зямлю.
2.30 Эвакуацыя Зямлі.

8.00, 12.30 Дарожныя каўбоі.
8.50 Космас навігаварат.
9.45, 14.20, 21.30 Як гэта ўстроена?
10.10, 14.45, 21.00 Як гэта зроблена?
10.40, 17.05 Гульні ў ламбардзе.
11.35, 1.00, 7.10 Горш быць не магло.
13.25, 6.25 Што было далей?
15.15, 5.35 Хуткія і гучныя.
16.10, 3.00 Махінатары.
18.00 Як уладкаваны Сусвет.
19.00 Загадкі планеты Зямля.
20.00 Тэхнагеніка.
22.00 Востраў з Беарам Грылсам.
23.00 Зорнае выжыванне.
0.00 Бтва з акіянам.
2.00, 4.50 Багажныя войны.
4.00 Маланкавыя катастрофы.
4.25 Сапраўдныя аферысты.

АД ДРУКАРНІ Ё ПРАЗЕ ДА МІНСКАГА «АЛМАЗА»

**(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)**

Пра далейшы лёс кніг, пра тое, што яны трапілі да «мэтавай аўдыторыі», сведчаць... самі кнігі, якія захаваліся. У іх даследчыкі знаходзяць цікавыя апісанні і згадкі, дзе яны захоўваліся, у чые рукі траплялі і якім чынам. Напрыклад, чалавек проста на старонках кнігі мог пазначыць, што купіў яе на кірмашы за пэўную цану або атрымаў яе ў спадчыну ці ў падарунак. І гэтыя пазнакі засталіся да нашага часу. Яшчэ адна крыніца, якая дапамагае прасачыць лёс Скарынавых кніг — пісьмовыя сведчанні дзеячаў культуры і асветы мінулых стагоддзяў, якія таксама закранаюць часам спадчыну нашага першадрукара. Дачыненне да лёсу кніг мелі і свецкія асобы, і царкоўныя. Так, захаваўся дакумент, у якім гаворыцца, што адзін з віленскіх святароў пакінуў у спадчыну свайму спадкаемцу менавіта кнігі Скарыны....

Купілі іх — цэлае багацце: 10 кніг у сямі пераплётах! — у прыватнага ленінградскага калекцыянера Камарніцкага. Кнігі набылі адмыслова для Беларускай дзяржаўнай бібліятэкі, дзе яны і знаходзіліся да вайны.

Гісторыя аб тым, што ў Маскве Скарыну прынялі няветліва, а кнігі ўвогуле спалілі, як мяркую спадар Алесь, не байка, а хутэй гіпотэза. Якая, дарэчы, ускосна пацвярджаецца дакументамі. Адзін з кіраўнікоў



Нават самая «тоўстая» кніга Скарыны выглядае вельмі сціпла ў параўнанні са старажытнымі фаліянтамі. Затое яе можна было ўзяць з сабой і чытаць у дарозе.

Рэчы Паспалітай згадваў у ліставанні пра свайго падданага, які за пэўны час да напісання пісьма (а час быў настолькі ранейшы, што гэта мог быць толькі Скарына) ездзіў са сваімі кнігамі ў Масковію, але там яго ініцыятыву не зразумелі, кнігі спалілі, а сам ён ледзьве жывы вырваўся назад. На падставе падобных згадак некаторыя даследчыкі, асабліва эміграцыйныя, якраз развівалі гэту тэму як ужо вядомы факт. Але падобнае сапраўды цалкам заканамерна магло здарыцца ў той час у нашых усходніх суседзяў, бо кнігі Скарыны прынцыпова адрозніваліся ад тагачаснай кніжнай прадукцыі ў Маскоўскай дзяржаве: і па мове, і па мастацкім афармленні, не кажучы ўжо пра прадмовы і каментарыі да тэкстаў Свяшчэннага Пісання, што выглядала сама менш блюзнерствам. Так што падобны выпадак мог мець месца ў біяграфіі першадрукара. Але, з іншага боку, дакладна вядома, што некаторыя выбітныя дзеячы тагачаснай Масковіі гэтыя кнігі добра ведалі — той жа Максім Грэк цытаваў словы Скарыны ў сваіх працах, якія адносяцца да першай паловы XVI стагоддзя.

Захаваўся дакумент пачатку XVII стагоддзя, у якім уніяцкі мітрапаліт Антоній Сялява звяртаецца да калег-святароў: маўляў, вы любіце і шануюце старыя кнігі, у прыватнасці кнігі Скарыны, але ж ён чалавек іншай веры, не зусім кананічныя кнігі друкаваў, а вы па іх набажэнствы ведзяце, ды яшчэ і супраціўляецеся, калі мы гэтыя кнігі спрабам з царкоўнага ўжытку выводзіць...

Тое, што і Сымон Будны, і Васіль Цяпінскі не толькі былі знаёмыя са Скарынавымі кнігамі (а гэта праз паўстагоддзя), але і пераймалі ў іх

шмат што ў афармленні, нават дазваць не трэба, варта толькі на вынікі працы гэтых друкароў-асветнікаў зірнуць...

КАМЕРЦЫЙНЫ ПРАЕКТ ЦІ ВЯЛІКАЯ ІДЭЯ?

Нядаўна на надзвычай цікавай лекцыі па гісторыі давялося пачуць не менш інтрыгуючае: маўляў, Скарына быў прадпрымальнікам, ён проста «злавіў попыт» і ажыццявіў удалы камерцыйны праект.

Ён сапраўды рацыянальна ўспрымаў тое, што адбываецца, — пагаджаецца з тым гісторыкам мой суразмоўца. — Ён не быў патомным шляхцічам, яму трэба было зарабіць. Але ён разумеў, што, каб распачаць вялікую справу, трэба і грошы, і падтрымка дыпламатычных і палітычных эліт. Ён настойліва клапаціўся пра сваю забяспечанасць, бо гэта гарантавала яму магчымасць рэалізаваць тое, што задумаў. Гэта была прадпрымальніцкая рызыка — выдаць такую колькасць кніг. Ускосныя сведчанні, якія вельмі ўмоўна дазваляюць казаць пра магчымы тыраж — кожнае выданне мела каля тысячы асобнікаў, — гэта сярэдні наклад запатрабаваных выданняў таго часу для шырокай аўдыторыі. Атрымліваецца, у Празе было адціснута каля 23 тысяч экзэмпляраў...

Выходзіць, сын купца і брат купца проста рабіў грошы? Але Скарына мэтанакіравана абіраў той кірунак, у якім будзе працаваць, пярэчыць мой суразмоўца і праводзіць яскравую паралель з сучаснасцю. Сёння некаторыя таленавітыя людзі



Намеснік дырэктара Нацыянальнай бібліятэкі можа ўзяць арыгінал Скарынавай кнігі ў рукі. Але толькі у адмысловых пальчатках і з вялікай асцярожнасцю.

метам калекцыянавання яны сталі ў канцы XVIII стагоддзя і асабліва ў XIX. Выданнямі цікавіліся найперш калекцыянеры Расійскай імперыі — у той час там мелі рэзананс навуковыя даследаванні ў галіне гісторыі кнігадрукавання і бібліястыкі. І на фоне такой зацікаўленасці гэтай тэмай Скарынава «Біблія Руска», ды яшчэ надрукаваная кірыліцай, ды яшчэ аж у XVI стагоддзі, не магла застацца паза ўвагай збіральнікаў кніжных рарытэтаў. Яны пачалі шукаць і купляць гэтыя кнігі, у тым ліку і на беларускіх землях. З цягам часу з прыватных калекцый кнігі перасяляліся ў дзяржаўныя зборы. (Менавіта таму ў Расіі і сёння найбольшая частка ўсёй Скарынавай спадчыны.) Цікавіліся кнігамі Скарыны і навукоўцы: найперш гэта было звязана са спробамі перакласці Біблію на рускую мову, адпаведна, яны вывучалі і ранейшыя пераклады на мовы блізкія.

Прыкладна ў той жа час пачалі цікавіцца спадчынай Скарыны і за мяжой — у Чэхіі. У XX стагоддзі да даследаванняў дзейнасці Скарыны і пошукаў плёну яго працы далучыліся ўкраінцы і літоўцы. Мы ж марудзілі. Можна, таму, што сто гадоў назад ніводнай скарынаўскай кнігі на нашай зямлі ўжо не было?..

ШЧАСЛІВАЯ «ДЗЯСЯТКА»

Некалькі асобнікаў захоўваліся на той час у Віленскім беларускім музеі. Можна здагадацца, што і Янка Купала, і Максім Багдановіч калі не трымалі ў руках, дык бачылі рарытэты дакладна. На першай хвалі нацыянальнага адраджэння і ў пачатку XX стагоддзя, менавіта ў Вільні пачалося абмеркаванне значнасці кніг Скарыны для беларускай культуры. Пачалі з'яўляцца і першыя публікацыі. У 1912 годзе ў зборніку «Калядная пісанка» выйшаў артыкул пра Скарыну і яго кнігі — адна з першых згадак пра друкара з Полацка па-беларуску. У афармленні зборніка былі выкарыстаны ілюстрацыі — тытульны аркуш скарынаўскага выдання, там жа быў змешчаны партрэт першадрукара. Згаданы артыкул быў без подпісу, але ёсць усе падставы меркаваць, што яго аўтарам з'яўляецца Вацлаў Ластоўскі.

Не прайшло і дзесяці гадоў, а Вільня разам з музеям і кнігамі была ўжо за межамі Беларусі. Але ў БССР, дзе пачалася праграма беларусізацыі, было вырашана шырока адзначыць 400-годдзе айчыннага кнігадрукавання. Юбілей адзначаўся менавіта

ў 20-я гады — ішоў адлік не ад пражскага, а ад віленскага перыяду працы Скарыны, калі ён выдаваў кнігі менавіта на беларускай зямлі. Аб маштабе святкавання сведчыць той факт, што ў 1925 годзе чарговая гадавіна рэвалюцыі адзначалася ў межах гэтага юбілею. Такое каласальнае мерапрыемства не магло праходзіць без «матэрыяльнай базы» — уласна Скарынавых кніг. І тады былі выдаткаваны дзяржаўныя сродкі на іх набыццё. Купілі іх — цэлае багацце: 10 кніг у сямі пераплётах! — у прыватнага ленінградскага калекцыянера Камарніцкага. Кнігі набылі адмыслова для Беларускай дзяржаўнай бібліятэкі, дзе яны і знаходзіліся да вайны. Але нават у пекле Вялікай Айчыннай Бог бярог іх для Беларусі. Вывезеныя фашыстамі на Запад, яны пасля вайны былі вернутыя назад — усе дзесяць.

Кнігі былі адрэстаўраваныя і знаходзяцца ў фондах Нацыянальнай бібліятэкі. На жаль, іх колькасць з таго часу не павялічылася: 500-гадовыя выданні рэдкія і, калі выстаўляюцца на продаж, каштуюць проста велізарных грошай.

Дзесяць кніг — небагата. У Расіі, напрыклад, іх 297, ва Украіне — больш за сорок. Скарынавы кнігі (па дакладных падліках іх сёння 436 асобнікаў) раскіданыя па ўсёй Еўропе, 27 захоўваюцца ў Польшчы, 11 — у Германіі, 4 — у Вялікабрытаніі, ёсць рарытэты ў Літве, у Славеніі, у Даніі, нават у ЗША.

Наш збор — не самы лепшы: няма нават фрагментаў выданняў віленскага перыяду, усе кнігі са значнымі пашкоджаннямі. Іх, канешне, адрэстаўрывалі, але ж вырваныя якіх дзвесце гадоў назад старонкі нічым не заменіш. Толькі гэта някім чынам не памяншае іх каштоўнасці. Найперш той, якая не вымяраецца грашыма.

БЫЛА Б ЦІКАВАСЦЬ...

Скарынавы кнігі для беларусаў сёння — адзін з сімвалаў дзяржаўнасці, гэта бясспорчна. А каб сімвал паважаць, яго трэба ведаць. І чым больш, тым лепш.

Ужо не першы год Нацыянальная бібліятэка працуе над алічбоўкай — пераводам у электронны фармат усёй скарынаўскай спадчыны, і нашай, і той, што за мяжой, каб кожны мог разгледзець гравюры, пачытаць тэксты з экрана камп'ютара.

Асаблівай увагі заслугоўвае сумесны з банкам БелВЭБ праект па факсімільным выданні «поўнага збору» Скарынавых кніг.

— Да таго, як узяцца за гэту маштабную працу, спрабавалі сілы, выдаўшы факсімільныя рэдкія кнігі, кштатту Полацкага, Слуцкага, Тураўскага Евангелляў, Баркалабаўскага летапісу, «Віленскага буквара» XVIII стагоддзя, — расказвае Алесь Суша. — І толькі пасля падступіліся да нашых першых беларускіх друкаваных кніг. У 2014 годзе выйшла пяць тамоў, на сённяшні дзень маем ужо 11 тамоў. Каб выдаць поўны камплект Скарынавых кніг, арыентуемся на найлепш захаваныя асобнікі, працуем з замежнымі зборамі. Гэта, канешне, выклікае складанасці, але праца не становіцца менш цікавай. Поўны факсімільны збор Скарынавай спадчыны — а гэта, як мяркуюцца, 21 том, пабачыць свет у 2017 годзе, аkurat да 500-гадовага юбілею нашай першай друкаванай кнігі.

Першы наклад — па тысячы асобнікаў кожнага тома — некамерцыйны. Ён перадаецца ў бібліятэкі нашай краіны — для «людю паспалітага» і ў замежныя зборы. Кнігі дапоўнены каментарыямі даследчыкаў скарынаўскай спадчыны, а скарынаўскія прадмовы перакладзены на сучасную рускую, беларускую і англійскую мовы.

Несумненна, знойдзецца няма-ла ахвотных займець такія кнігі ва ўласнай бібліятэцы. Купіць іх пакуль нельга, а людзі ўжо актыўна цікавіцца, расказвае спадар Алесь. Будзе выдадзены і камерцыйны тыраж — для продажу. А пакуль факсімільныя тамы, што ўжо выйшлі, можна патрымаць у руках і разгледзець у кожнай раённай бібліятэцы, у некаторых музеях і навучальных установах.

Што датычыць кніг сапраўдных — з-пад рук самога Скарыны — на іх, 500-гадовых, з такой цяжкасцю здабытых і захаваных — дыхаць трэба ба-яцца. Таму пагартаць такую кнігу вам наўрад ці дадуць. А вось паглядзець — калі ласка. У Музеі кнігі Нацыянальнай бібліятэкі, куды можа патрапіць любы чытач, выданні Скарыны прысутнічаюць пастаянна, праўда, не ўсе разам, а па чарзе (я, напрыклад, пазнаёмілася з Кнігай Іова і Кнігай Пранудрасці). Восенню пяць кніг ездзілі на радзіму стваральніка — у Полацк, і там у Музеі беларускага кнігадрукавання сабралі рэкордную колькасць наведвальнікаў. Алесь Суша гаворыць пра планы зрабіць падобныя экспазіцыі калі не ў раёнах, дык у абласных цэнтрах дакладна. Раённыя ж установы не ўсе гатовы прыняць у сябе такія каштоўныя экспанаты — іх трэба ахоўваць і ствараць умовы па найвышэйшых стандартах, бо цану гэтым кнігам не тое што не назавеш — яе проста няма.

У прыныце, было б жаданне. Сталіца — не заграніца, дарогу да галоўнай бібліятэкі ў Мінску вам падкажа любы. Сярод тысяч розных тамоў і соцень старых фаліянтаў вас чакае сапраўднае адкрыццё — невялікая сціплая кніжка, якая дапамагае адчуць, хто ты ёсць на гэтай зямлі.

Не верыце? Правярыйце нескладана.

Алена ЛЯЎКОВІЧ.
alena@zviazda.by



Факсімільныя выданні Скарынавай спадчыны можна сёння ўбачыць і пагартаць у любой раённай бібліятэцы.

Фота Анастасіі КЛЕШЧУКА

Открытое акционерное общество

«Актамир»

сообщает о проведении 2 марта 2016 г. очередного годового общего собрания акционеров

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Об итогах деятельности ОАО «Актамир» за 2015 год.
2. Отчет ревизионной комиссии.
3. Утверждение годового отчета, годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности Общества по итогам работы за 2015 год. О составлении и предоставлении бухгалтерской отчетности в 2016 году.
4. Об утверждении направлений распределения прибыли за 2015 год. Определение направлений использования чистой прибыли на 2016 год и 1 квартал 2017 года.
5. Об избрании членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии ОАО «Актамир».

Место проведения собрания: г. Москва, ул. Маросейка, 3/13. Начало собрания в 10.00 (время московское).

Список акционеров, имеющих право на участие в собрании, будет составлен по данным реестра акционеров на 22 февраля 2016 года. Регистрация участников будет проводиться с 9.45 по месту проведения собрания.
Лица, имеющие право на участие в собрании, могут ознакомиться с информацией (документами) к собранию: с 24 февраля 2016 года в рабочие дни с 16.00 до 17.00 по месту нахождения ОАО «Актамир»: г. Минск, пер. Бехтерева, 10, комн.1207, а в день проведения собрания – по месту его проведения.
Для регистрации на собрании при себе иметь: акционеру общества – паспорт или другой документ, удостоверяющий личность, а представителю акционера – дополнительно доверенность.

Наблюдательный совет ОАО «Актамир»

УНП 100097980

ОАО «Промэлектромонтаж»

извещает своих акционеров (их представителей) о проведении 14 марта 2016 г. очередного общего собрания по адресу: г. Минск, ул. Аранская, 13, каб. 15

ПОВЕСТКА ДНЯ СОБРАНИЯ:

1. Об итогах работы Общества в 2015 году и основных направлениях развития на 2016 год.
2. Отчет Совета директоров и ревизионной комиссии о работе в 2015 году.
3. Утверждение годового бухгалтерского баланса Общества и направлений использования чистой прибыли за 2015 год. О дивидендах за 2015 год.
4. О направлениях использования прибыли Общества в 2016 году.
5. Утверждение условий материального вознаграждения членов Совета директоров и ревизионной комиссии.
6. Выборы членов Совета директоров и ревизионной комиссии.

Местонахождение ОАО «Промэлектромонтаж»: г. Минск, ул. Аранская, 13, каб. 15.

Место проведения собрания: г. Минск, ул. Аранская, 13, каб. 15. Начало работы собрания в 12.00.
Регистрация участников собрания с 11.00 до 11.50 в день проведения собрания. При себе иметь документ, удостоверяющий личность.
Список акционеров для регистрации участников собрания составлен по данным реестра акционеров на 1 марта 2016 г.

Совет директоров ОАО «Промэлектромонтаж»

УНП 100088916

Извещение об открытом аукционе по продаже права аренды земельного участка для строительства торгового объекта (микрорайон «Южный-2» («Ольшанка-2») в городе Гродно 10 марта 2016 года

№ лота	Наименование объекта	Местонахождение объекта	Площадь земельного участка (га)	Кадастровый номер	Начальная цена (руб.)	Сумма задатка (руб.)	Ориентировочная сумма расходов по подготовке земельно-кадастровой документации (руб.)	Условие продажи и целевое назначение земельного участка
1.	Право аренды земельного участка сроком на 50 лет	микрорайон «Южный-2» («Ольшанка-2») поз. по генплану № 105	0,7866	440100000001008878	1 538 315 505	150 000 000	30 206 025	Строительство торгово-развлекательного объекта со встроенными помещениями социально-гарантированного обслуживания

Победитель аукциона обязан:

- в установленном порядке получить разрешение на проведение проектно-изыскательских работ и разработать строительный проект на строительство объекта в срок, не превышающий 1 года;
- приступить к занятию земельного участка в соответствии с целями и условиями его предоставления не позднее 6 месяцев со дня утверждения проектной документации;
- осуществить строительство объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией.
В случае нарушения сроков проектирования и строительства в договоре аренды будут предусмотрены штрафные санкции.

Организатор аукциона: ГП «Гродненский центр недвижимости».

При оформлении заявления лицо, желающее принять участие в аукционе, предоставляет:

1. Копии платежных поручений о внесении задатка за подачу заявления на расчетный счет 3012000041810 в филиале № 400 ГОУ ОАО «АСБ Беларусбанк», код 152101752, УНП 590727594, получатель – ГП «Гродненский центр недвижимости», с отметкой банка-отправителя об их исполнении.

Юридическое лицо: доверенность, выданную представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель), одну копию учредительных документов.

Физическое лицо: паспорт, а в случае участия в аукционе представителя физического лица – паспорт и нотариально заверенную доверенность.

2. Платеж за право заключения договора аренды земельных участков осуществляется в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона.

3. Победитель аукциона обязан в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона возместить организатору аукциона затраты, связанные с организацией и проведением аукциона, а также расходы по подготовке земельно-кадастровой документации, возместить отделу коммунального имущества и приватизации Гродненского горисполкома расходы по подготовке документации для проведения аукциона.

4. Всем желающим предоставляется возможность ознакомиться с объектом.

Аукцион состоится 10 марта 2016 года в 12.00 в здании горисполкома по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1, кабинет № 57, в рабочие дни с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00. с 8 февраля по 5 марта 2016 года.

Телефоны для справок в Гродно (0152) 72-05-37, 72-05-46.

Адрес сайта: www.grodno.gov.by

Извещение об открытом аукционе по продаже земельных участков в собственности в г. Гродно 10 марта 2016 года

№ лота	Наименование объекта	Местонахождение объекта	Площадь земельного участка (га)	Кадастровый номер	Ориентировочная стоимость затрат на изготовление документации, руб.	Начальная цена продажи (руб.)	Сумма задатка (руб.)
1.	Земельный участок У-3 для строительства многоквартирного жилого дома*, **	ул. Фестивальная, 28	0,1117	440100000002008556	31 736 608	536 791 900	100 000 000
2.	Одноквартирный жилой дом на земельном участке У-546*, **	микрорайон «Погораны-Кошевичники»	0,1307	440100000003005521	20 779 643	180 012 000	35 000 000

*Инженерные коммуникации на участке отсутствуют. Земельный участок победителю аукциона предоставляется на праве собственности для строительства и обслуживания индивидуального жилого дома.
**Земельный участок имеет ограничения (обременения) прав: расположен в охранных зонах линий электропередачи, охранных зонах сетей и сооружений канализации.

Организатор аукциона: ГП «Гродненский центр недвижимости».

Условия, предусмотренные в решении о формировании земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона:
внесение платы за земельные участки; возмещение затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения; обращение за государственной регистрацией прав на земельный участок в РУП «Гродненское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру» в двухмесячный срок после утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся; получение победителями аукциона в установленном порядке технической документации и разрешения на строительство жилого дома; занятие земельных участков (осуществление строительно-монтажных работ) осуществить не позднее одного года со дня утверждения в установленном порядке проектной документации на строительство многоквартирного жилого дома.

Аукцион состоится 10 марта 2016 года в 12.00 по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1 (актовый зал).

Для участия в аукционе необходимо: внести задаток не позднее 5 марта 2016 года в размере, указанном в графе 8, перечисляемый на расчетный счет №3012000041810 в филиале № 400 Гродненском областном управлении ОАО «АСБ Беларусбанк», код 752, УНП 590727594, получатель – ГП «Гроднен-

ский центр недвижимости», задаток вносится в белорусских рублях в сумме согласно настоящему извещению;
предоставить в ГП «Гродненский центр недвижимости» следующие документы:

заявление на участие в аукционе установленной формы;
документ, подтверждающий внесение суммы задатка;
подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах) установленной формы, включающее обязательство по уплате в соответствии с законодательством штрафных санкций и иные требования;
дополнительно предоставляются:
гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность.

При подаче документов на участие в аукционе граждане Республики Беларусь предъявляют паспорт гражданина Республики Беларусь, а представители граждан – документ, удостоверяющий личность.

Прием документов, консультации по вопросам участия в аукционе и ознакомление с имеющейся документацией осуществляются по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1, каб. 57 с 8 февраля по 5 марта 2016 года включительно в рабочие дни с 08.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00.

Торги в отношении каждого земельного участка проводятся при условии наличия двух или более участников. Победителем торгов по каждому предмету аукциона признается участник, предложивший наиболее высокую цену.

Победитель торгов либо единственный участник несостоявшегося аукциона, выразивший согласие на приобретение земельного участка, как единственный, подавший заявление на участие в аукционе, в течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона либо признания

аукциона несостоявшимся обязан:
внести плату за земельный участок; возместить организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения. Информация о данных затратах, порядке их возмещения доводится до сведения участников аукциона до его начала при заключительной регистрации под роспись; выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его в частную собственность победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона.

После совершения названных действий, но не позднее 2 рабочих дней, Гродненский горисполком выдает победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона выписку из решения об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его в частную собственность для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома, а также один экземпляр протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся.

Оплата стоимости предметов аукциона осуществляется по безналичному расчету за белорусские рубли.

При невыполнении требований об обращении за государственной регистрацией прав на земельный участок в двухмесячный срок после утверждения протокола о результатах аукциона либо признании аукциона продажи несостоявшимся, решение Гродненского горисполкома о предоставлении земельного участка утрачивает силу.

Осмотр земельного участка на местности производится желающими самостоятельно в удобное для них время.

Контактные телефоны: + 375 (152) 72 05 46, 72 05 37, официальный сайт организатора торгов www.grodno.gov.by

Филиал «Центр «Белтехинвентаризация»

г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2

✓ Оценка оборудования и транспортных средств

✓ Оценка недвижимости и сетей всех форм собственности

✓ Раздел и вычленение недвижимости и земельных участков

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА по продаже права заключения договоров аренды капитальных строений (зданий, сооружений), изолированных помещений, принадлежащих ОАО «Гомельстекло», 8(0232) 97 22 67

№ лота	Наименование объекта	Начальная цена продажи лота, бел. руб. (с НДС)	Сумма задатка, бел. руб.
1	- Помещение в капитальном строении с инв. №350/С-84591 площадью 178,7 кв.м. Размер арендной платы в месяц составит 1 716 000 бел. руб. с учетом НДС (20%) без учета коммунальных услуг. Договор аренды заключается сроком на 5 (пять) лет. Цель использования: для размещения складских помещений, оказания услуг, осуществления розничной торговли, организации производства (кроме вредных производств)	429 000	42 900

Адрес объекта

Гомельская обл., г. Гомель, р.п. Костюковка, ул. Октябрьская, 15

Срок подачи заявления

По 09 марта 2016 г. в рабочие дни с 9⁰⁰ до 16⁰⁰ от даты опубликования настоящего извещения по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2

Дата, время, место проведения аукциона

11 марта 2016 г. в 11.00 по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2

Номер р/с для перечисления задатка

р/с 3012105618108 в РД №700 ОАО «БПС-Сбербанк», код 369, УНП 102353509
Получатель платежа: Филиал РУП «Жилкоммунтехника» «Центр «Белтехинвентаризация»

Условия продажи

Цены указаны с НДС. Шаг аукционных торгов – 15%, заключить договор аренды в течение 10-ти рабочих дней после подписания протокола о результатах аукциона, оплатить стоимость права аренды согласно договора аренды. Победитель возмещает затраты на организацию и проведение аукциона

Для участия в аукционе необходимо:

1. Оплатить задаток на расчетный счет Организатора аукциона (Филиал РУП «Жилкоммунтехника» «Центр «Белтехинвентаризация») р/с 3012105618108 в РД №700 ОАО «БПС-Сбербанк», код 369, УНП 102353509 по 09 марта 2016 года в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00.

2. Подать заявление Организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 46, оф. 2 по 09 марта 2016 года в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00 от даты опубликования настоящего извещения.

К заявлению прилагаются следующие документы:

- заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на расчетный счет, указанный в извещении (информационном сообщении);

- индивидуальным предпринимателем – копия (без нотариального засвидетельствования) свидетельства о государственной регистрации; юридическим лицом – доверенность, выданная представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель), а также копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации юридического лица; иностранным юридическим лицом, иностранной организацией, не являющейся юридическим лицом, созданной в соответствии с законодательством иностранных государств, иностранным государством и их административно-территориальными единицами в лице уполномоченных органов, международной организацией – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов, выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство статуса юридического лица в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией; представителем иностранного инвестора – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности иностранного инвестора, выданный

Дополнительная информация по тел. (0232) 75 06 62, 75 06 63 (факс), сайт www.bti.by

ОАО «Управление механизации № 91»

извещает своих акционеров, что ОЧЕРЕДНОЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ СОСТОИТСЯ 4 марта 2016 года в 10 часов по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, 11

Регистрация участников начинается с 08 часов 45 минут по предъявлении документа, удостоверяющего личность.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Об итогах работы финансово-хозяйственной деятельности Общества в 2015 году и основных направлениях деятельности Общества на 2016 год.
2. Утверждение годового бухгалтерского отчета, баланса Общества и направлений использования чистой прибыли за 2015 год.
Утверждение дивидендов за 2015 год.
3. Утверждение порядка распределения прибыли, оставшейся в распоряжении предприятия за 2015 год. О направлениях использования чистой прибыли в Обществе в 2016 году.
4. О работе наблюдательного совета и ревизионной комиссии в 2015 году.
5. Утверждение условий материального вознаграждения членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.
6. Избрание членов наблюдательного совета и ревизионной комиссии.

Тел. 8(017)203-65-80.

Наблюдательный совет ОАО «Управление механизации № 91»

УНП 100055130

■ Нефармат



Не раз даводзілася пісаць пра затрыманых і аштрафаваных браканьераў, і ніколі не было такіх сумненняў, як цяпер. Адразу скажу: не разумею тых, хто шкодзіць прыродзе, і не даводзілася спачуваць злосным парушальнікам, якія мусілі выкладваць даволі вялікія сумы. А тут... Супрацоўнікі Брэсцкай абласной інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету на адным з вадаёмаў у раёне Брэсцкай крэпасці затрымалі двух браканьераў. Аднаму з іх крыху за трыццаць, другому — крыху за дваццаць. Хлопцы прасвідравалі лункі і злавілі пяць рыбакаў — акуня і чатыры плоткі. Рыбу здабылі сеткай, чым парушылі закон, таму былі прыцягнутыя да адказнасці.

Цяпер кожнаму з парушальнікаў давядзецца заплаціць больш чым па пяць мільёнаў рублёў. Цікава, што яны не адпіраліся і не аспрэчвалі сваю віну. Ніводзін з іх не дадумаўся ўзяць гэту самую віну на аднаго, тады і штрафныя санкцыі былі б амаль удвая меншыя. Калі б, напрыклад, грамадзяне заявілі, што адзін лавіў рыбу, а другі толькі назіраў, то і пратакол інспектары афармлялі б на аднаго парушальніка. Відавожна, што нашы героі не ведаюць законаў, не адрозніваюцца асаблівай адукаванасцю наогул, абодва скончылі па 9 класаў агульнаадукацыйнай школы. І самае галоўнае — абодва нідзе не працуюць. З якіх даходаў ім цяпер выплачваць штраф? Вось і прыходзіць у галаву найгоршы сцэнарыі: каб разлічыцца за сваё правапарушэнне, гора-браканьеры пойдучь красці. З іх здольнасцямі (яны і рыбу ўзяліся лавіць на вачах ледзь не цэлай вайскавай часці) адразу ж пападуцца і сядучь за краты. Мала таго, што здаровыя дзецюкі акажуцца на дзяржаўным, гэта значыць, на

нашым з вамі ўтрыманні, дык і пасля выхаду з месцаў не вельмі далёкіх дакладна не паспрыюць здаровай маральнай абстаноўцы ў грамадстве, чытай, у сваім горадзе. Заўважу, гэта было проста меркаванне наконт горшага варыянту сцэнарыя. Будзем спадзявацца на лепшы: родныя і блізкія заплацяць штраф, а хлопцы нарэшце возьмуцца за розум і знойдуць якую-небудзь работу, хоць цяпер гэта вельмі і вельмі не проста.

На жаль, горшыя сцэнарыі развіцця падзей здараюцца і ў добрых сем'ях з людзьмі, якіх адразу ніяк не аднясеш да групы рызыкі. Эпіграфам да наступнай гісторыі можна, відаць, паставіць лацінскае выслоўе: закон суровы, але такі закон. Даўно ўжо расказвала маладзенькая супрацоўніца следчага аддзела пра адну з першых сваіх спраў. Студэнт малодшых курсаў папаўся пры спробе прадаць дозу наркатыкаў. Хлопец не ўжываў іх сам, ён быў адным з лепшых на курсе па адзнаках. Выхаваны, сціплы, добразычлівы — аднакурснікі адмаўляліся праверыць. Адзін сын у вясковых немаладых бацькоў, якія фактычна прысвяцілі яму жыццё. Аказушыся ў горадзе, ён заўважыў, што адрозніваецца ад сваіх гарадскіх сябраў печаных равеснікаў. Знайшоўся «добрачыцківец», які сыграў на комплексе вяскоўца, угаварыў юнака «падпрацаваць», каб стыльна апрагнуцца, нешта набыць. Фіналам гэтай безразважнасці, як няцяжка здагадацца, сталі дзевяць гадоў пазбаўлення волі і падарванае здароўе бацькоў. Ці дачакаюцца яны сына, ці вытрымаюць сэрцы бацькі і маці? І галоўнае, ці хопіць сіл перакрэсліць той этап жыцця і пачаць жыццё нанова ў таго, хто не ўстаяў ад спакусы цяперашняга грамадства, якое зарабіць не вельмі дае, а спажыванне навязвае. Тут трэба

мець характар, вытрымку, стрыжань, якія даюцца ад прыроды не кожнаму і якія надзвычай складана загартваць выхаваннем.

Чаму звязала ў адно гэтыя дзве гісторыі? Таму што нядаўна мелачарговую дыскусію з калегам, які кожны раз абураецца наконт суровасці нашых законаў. Паводле яго пераканання, пакаранне павінна быць адэкватнае злачынству, і ні ў якім разе не прадугледжваць штраф у пяць мільёнаў за тры рыбіны. «Ловяць жа самых нехлямяжых, а сур'ёзныя браканьеры, як і наркагандляры, умеюць уцячы ад адказнасці», — распяляецца мой суразмоўца.

На жаль, ёсць і браканьеры-прафесіяналы, аснашчаныя прыборамі начнога бачання ды іншай тэхнікай з адпаведнымі навыкамі, якіх цяжка затрымаць. Ёсць адукаваныя, знаёмыя з правіламі канспірацыі, наркадылеры, што кіруюць працэсам праз шэраг падстаўных асоб. Такі элемент перыядычна ўзнікае ў любым грамадстве, у любой краіне. Вядома ж, лягчэй крытыкаваць адпаведныя органы, чым змагацца са злачыннасцю. І кампетэнтнасць праваахоўнікаў, а таксама суровасць ці мяккасць законаў лепш за ўсё абмяркоўваць дома за кубкам кавы ці ў курылцы з калегамі... А што ж рабіць дробным, нязлосным, няўмелым парушальнікам у гэтай сітуацыі? Толькі адно — не паддавацца спакусам і не парушаць. Бо нават калі няма чаго есці, то на бохан хлеба можна зарабіць у прыватным сектары, ачысціўшы снег у двары ўмоўнай бабы Мані альбо прыбраўшы двор у яе ж.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
yackevich@zviazda.by

■ Тэндэнцыі

РЫБАЛОВЫ СТАНОВЯЦЦА БОЛЬШ ЗАКОНАПАСЛУХМЯНЫМІ

Дзяржаўная інспекцыя аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь зафіксавала летась рост парушэнняў правілаў палявання і зніжэнне — правілаў рыбалоўства, паведаміў на выніковай калегіі начальнік інспекцыі Сяргей НОВІКАЎ.

«У 2015 годзе дзяржінспектары выявілі на 14 працэнтаў больш парушэн-

няў правілаў палявання (з 1581 у 2014 годзе іх колькасць вырасла да 1810). У парушальнікаў канфіскаваны 593 адзінкі агнястрэльнай зброі (на 6 працэнтаў больш), з якіх 145 незарэгістраваных, і 13,7 тоны (на 36 працэнтаў менш) незаконна здабытага мяса дзікіх жывёл», — сказаў выступаўца. Парушэнняў правілаў рыбалоўства выяўлена на 5 працэнтаў менш (4 722 у 2014 годзе, 4 508 у мінулым). «У парушальнікаў канфіскавана

больш за 4 600 сетак агульнай даўжынёй 221 км, 3 125 іншых забароненых прылад рыбалоўства і 10,9 тоны незаконна вылаўленай рыбы. Па ўсіх гэтых пунктах назіраецца зніжэнне ў параўнанні з папярэднім годам. Акрамя таго, летась выяўлена на 25 працэнтаў менш крадзяжоў сажалкавай рыбы (162 у 2014 годзе і 121 — у 2015-м)», — адзначыў Сяргей Новікаў.

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by

Даты	Падзеі	Людзі
5 ЛЮТАГА		
1836 год — нарадзіўся Мікалай Аляксандравіч Даб-ралуобаў, рускі літаратурны крытык, публіцыст, рэвалюцыйны дэмакрат. З 1857 года — пастаянны супра-цоўнік часопіса «Современник». Аўтар артыкулаў «Што та-кое абломаўшчына?», «Цёмнае царства», «Прамень святла ў цёмным царстве». Пісаў сатырычныя вершы і пародыі.		
1919 год — адкрылася першая пасажыр-ская авіялінія. Пасля заканчэн-ня Першай сусветнай вайны ў Германіі вельмі хутка звярнулі ўвагу на рынак пасажырскіх авіяперавозак, які імкліва раз-віваўся. Але на распрацоўку спецыяльных машын патрэбны быў час. Тады ўзнікла думка выкарыстоўваць для гэтых мэтаў ваенныя самалёты. Адным з такіх «канверсійных» лайнераў стаў AEG J.II. Усяго ў грамадзянскім варыян-це выкарыстоўвалі каля трох дзясяткаў гэтых самалётаў. 5 лютага 1919 года першы «грамадзянскі» J.II, які ўзяў на борт усяго аднаго пасажыра, адправіўся па маршруце Берлін—Веймар. Дарэчы, біпланы, якія абслугоўвалі паса-жырскую авіялінію, мелі адкрытую кабіну. Таму пасажыры вымушаны былі апранаць шлемы, акуляры, лётныя кам-		
		бінезоны і футравыя унты. «Двойкі» перавозілі не толькі пасажыраў, але і пошту.
		1931 год — 85 гадоў таму нарадзіўся (вёска Мікалаеў-ка Шклоўскага раёна) Віктар Іванавіч Шабайлаў, вучоны ў галіне канстытуцыйнага права, член-карэспандэнт НАН Беларусі, доктар юрыдычных навук, прафесар, заслужы-жаны дзеяч навукі Рэспублікі Беларусь. Аўтар больш як 220 навуковых прац, у тым ліку 13 манаграфій. Галоўнымі кірункамі навуковай дзейнасці з'яўляюцца: даследаванні арганізацыйна-прававых пытанняў сацыяльна-культурнага будаўніцтва, праблем дзяржаўнага будаўніцтва Рэспублікі Беларусь, у тым ліку суверэнітэту, станаўлення, развіцця і функцыянавання як прававой сацыяльнай дзяржавы, фар-міравання грамадзянскай супольнасці Беларусі, мясцовага кіравання і самакіравання, павышэння эфектыўнасці дзей-насці дзяржаўнага апарату кіравання. Удзельнічаў у рас-працоўцы шэрагу законапраектаў, у тым ліку законаў аб культуры, ахове здароўя, сродках масавай інфармацыі.
		Было сказана
		Кузьма ЧОРНЫ, пісьменнік: «Усё золата, якое толькі ёсць на свеце, — нікчэмная дра-бяз і непатрэбшчына перад самім жыццём».

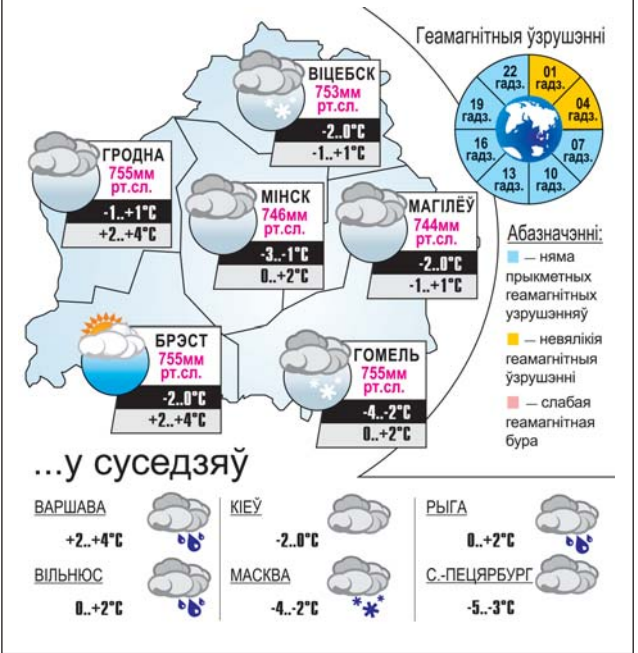
СЁННЯ

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дня	Месяц
Мінск —	8.50	17.57	9.07	Апошняя квадра 01.02 — 07.02.
Віцебск —	8.44	17.43	8.59	Месяц у сузор'і Казярога.
Магілёў —	8.40	17.48	9.08	Імяніны Пр. Еўдакія, Кацярыны, Генадзія. К. Агаты, Адэлаіды.
Гомель —	8.32	17.49	9.17	
Гродна —	9.05	18.13	9.08	
Брэст —	9.00	18.19	9.19	



Фота Надзеі БУЖАН.

ЗАЎТРА



УСМІХНЕМСЯ

Сёння сустрэў чалавека з такім жа характарам, як і ў мяне. Цяжка гэта прызнаць, але так — праз дзесяць хвілін мне захачелася прыдушыць гэтую заразу.

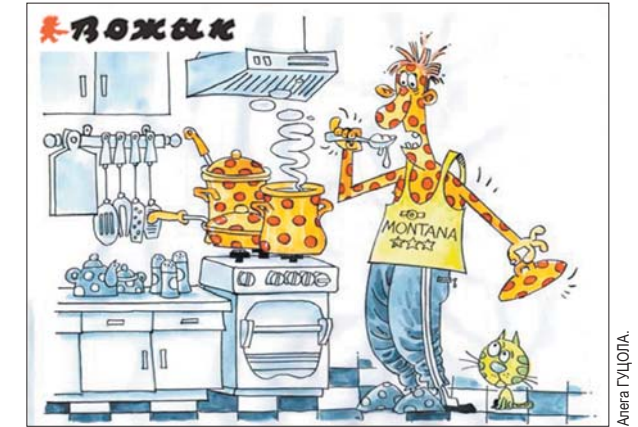
Перад тым, як пачаць гуляць са мной у краму, дачка папярэдзіла, што ў яе ўсё падаражэла.

— Мілы, забяры мяне, калі ласка, я ў гасцях.

— Куды пад'ехаць? — У аддзяленне міліцыі...

У бацькоў розныя погляды на ўласнае дзіця. Мама сварыцца на дачку за тое, што яна кідаецца камянямі. Тата сварыцца на дачку за тое, што яна пры гэтым не трапляе ў цэль.

Акцыя для таты: «Пакладзі дзіця спаць і атрымай маму ў падарунак».



Алена ГУЦІЛА

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.	Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЫЛА, Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВИНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), В. МЯДЗВЕДЗЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С.РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК (намеснік галоўнага рэдактара). Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда». НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а. ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 284 44 04, падпіскі і распаўсюджвання — 284 44 04, 287 17 21, бухгалтэрыі: 287 18 81. Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца супадзеннем з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.	http://www.zviazda.by; e-mail: info@zviazda.by, (для зваротаў): zvarot@zviazda.by Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы. Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 20.159. Індэкс 63850. Зак. № 362. М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12	ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by Нумар падпісаны ў 19.30 4 лютага 2016 года.
---	--	---	--